

Dialogkonferanse

Ny T-banetunnel gjennom Oslo sentrum

Majorstuen

Bislett

Grünerløkka

Tøyen

Bryn

Stortinget

1. november 2019

Velkommen

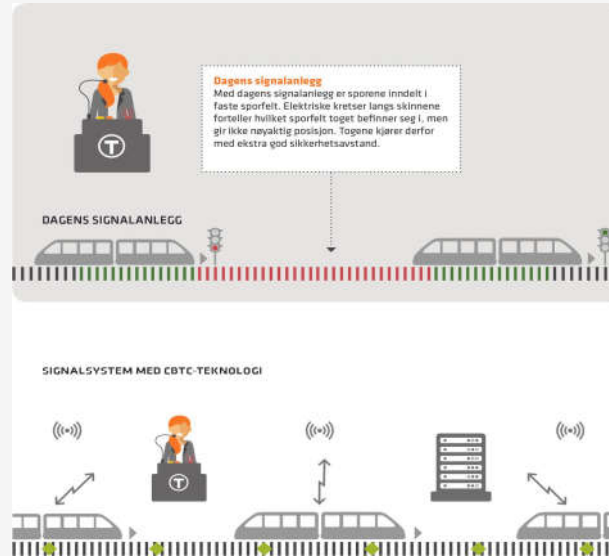

T-baneporteføljen

Fornebubanen

CBTC

Ny T-banetunnel

Majorstuen stasjon

Samarbeid Sporveien og Ruter

Program

Tidspunkt	Tema	Hvem
12.00-13.15	Velkommen og innledning	<i>Per Magne Mathisen, Sporveien</i>
	Utvikling av T-banen frem til i dag	<i>Knut Wisthus Johansen, Sporveien</i>
	Behovsanalyse og utvikling av T-banetilbudet fremover	<i>Halvor Jutulstad, Ruter</i>
	Majorstuen stasjon	<i>Knut Wisthus Johansen, Sporveien</i>
13.15-13.45	<i>Pause</i>	
13.45-15.00	Ny T-banetunnel gjennom Oslo sentrum	<i>Line Hamre, Ruter</i>
	Anskaffelser og fremdrift	<i>Hilde Ulvik, Ruter</i>
	Spørsmål, innspill og tilbakemeldinger fra deltakerne	<i>Hanna Rachel Broch, Sporveien</i>
	Oppsummering og avslutning	<i>Hanna Rachel Broch, Sporveien</i>

Konferansier: Hanna Rachel Broch

Utvikling av T-banen frem til i dag

Ruter#

Trafikk – 122 millioner passasjerer pr år

101 stasjoner

84 stasjoner på overflaten
17 underjordiske stasjoner
Generelt: sideplattformer
6 stasjoner med midtplattform
Åpne stasjoner uten bemanning

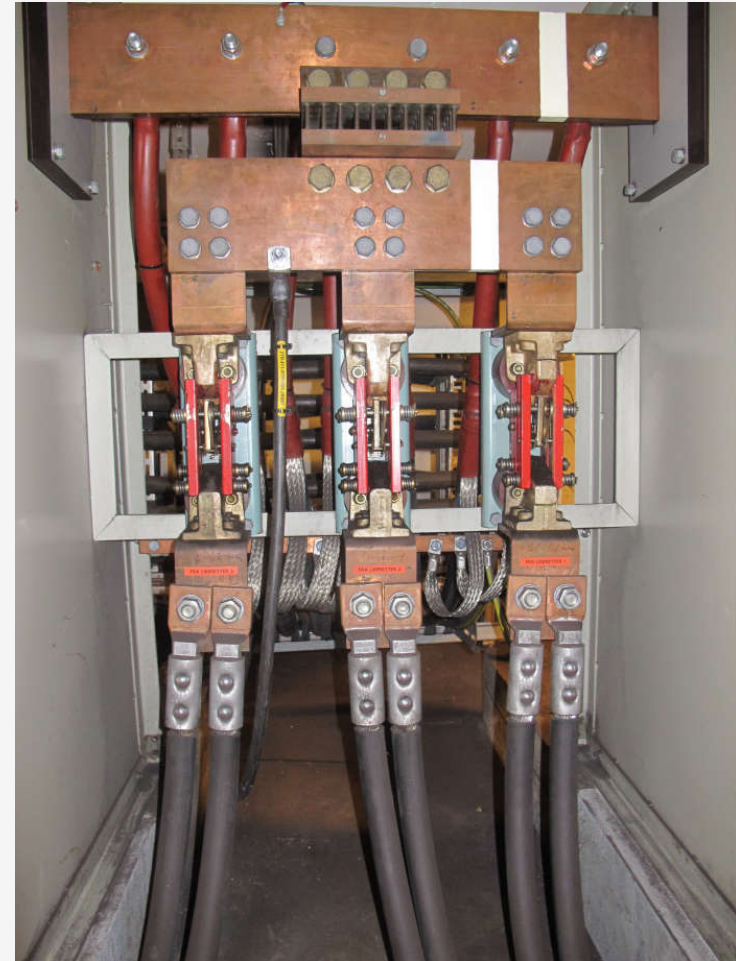
Baneanlegg

87 km dobbeltspor fordelt på 8 grenbaner og ringen
20 % av traseene i tunnel
Lengste tunnelstrekning 7 km gjennom indre by
Eldste tunnel fra 1912, yngste fra 2016
Laveste punkt – 10 m, høyeste punkt + 469 m

Elektro

- 750V likestrøm via 3. skinne langs sporet
- 40 likeretterstasjoner for kjørestrøm
- Årlig strømforbruk til kjøring 104 GWh
- 230V AC til sporvekselvarme, stasjoner og øvrige tekniske anlegg (26 GWh)
- Svakstrømsanlegg: Signal, togradio, høyttaler, publikumsinformasjon,
- 11 planoverganger med bomanlegg

Tog og vedlikehold

115 stk. 3-vognsett

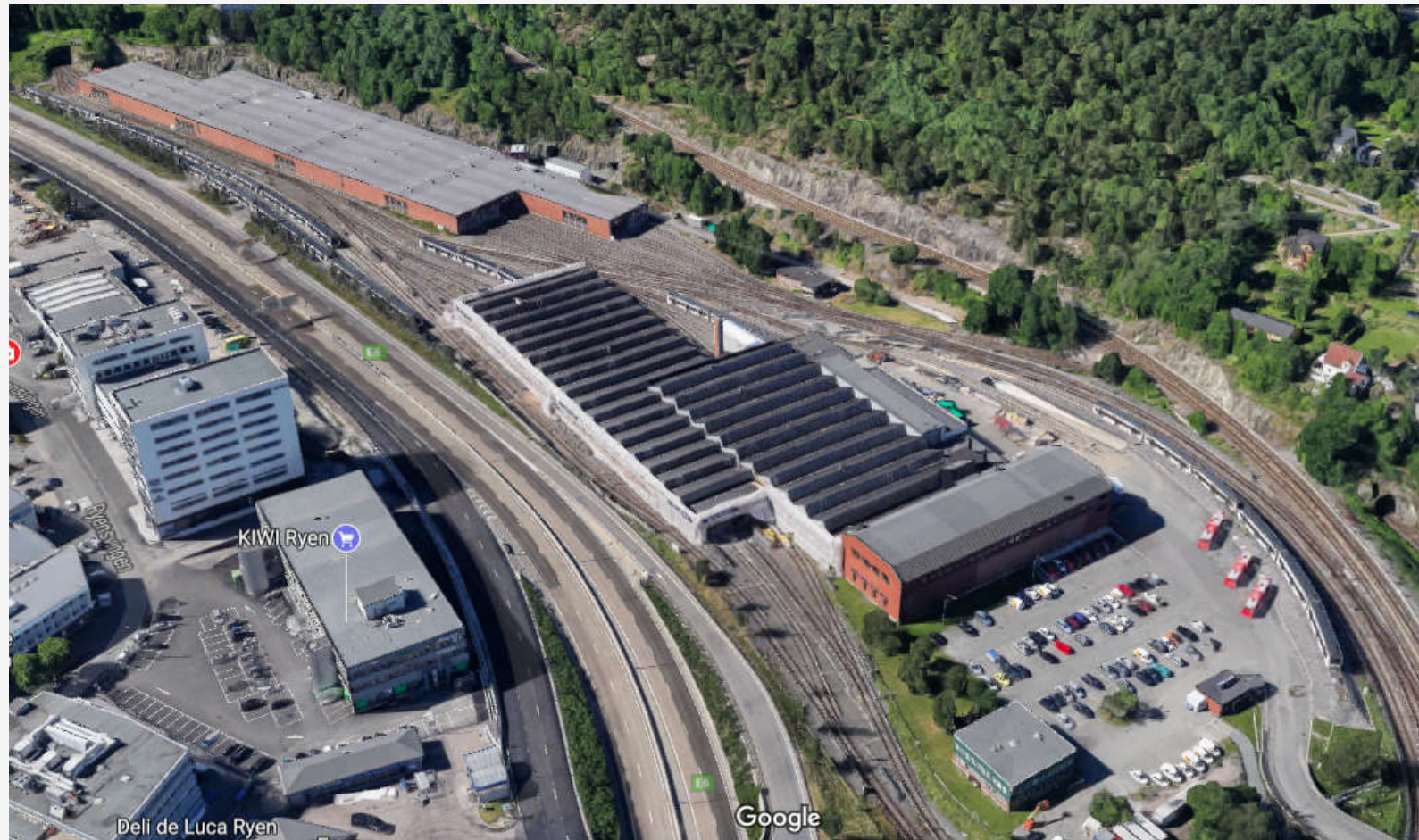
57 tog i trafikk

Driftsdøgn fra kl. 05.00
til kl. 01.30.

Feilretting, ettersyn og
renhold gjøres i drifts-
pausen på natt

Ryen hovedbase i øst

Avløs base i vest

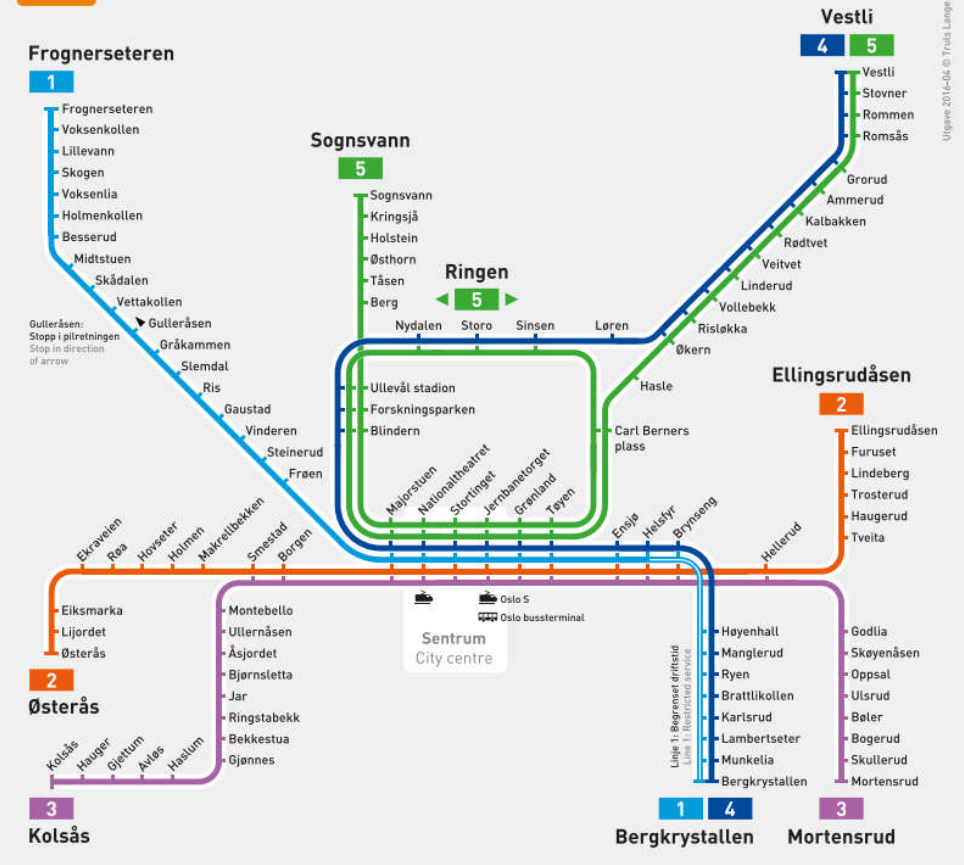

Kapasitet og hastighet

- Signalsystem for 90/120 sekunder togfølgetid
- 32 tog/time og retning i øst
- Stasjonsoppholdstid 25 – 30 sekunder
- Kjørehastighet 15, 30, 50, 70 km/t
- ATP – automatisk hastighetskontroll og nedbremsing av tog som nærmer seg forankjørende tog
- Trafikkstyring fra en driftssentral på Tøyen

T-bane Metro

Ruter#

Kulturarv og bevaring – 120 års historie

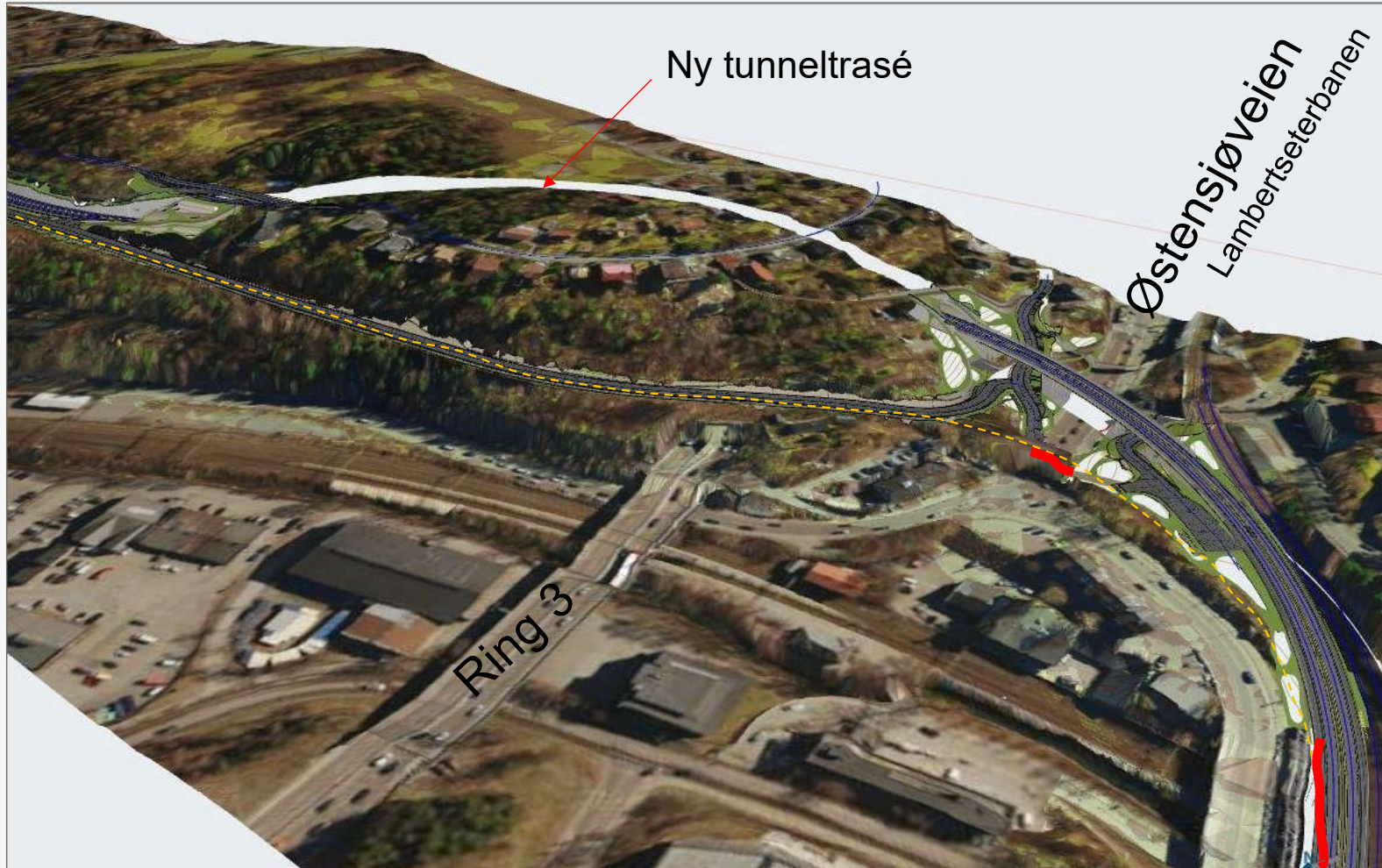
Holmenkollen stasjon fra 1916 - flyttet

Avløs verksted fra 1923 – mulig tilbygg

Østensjøbanen fra Bryn bru til Hellerud bygges 2020-2022

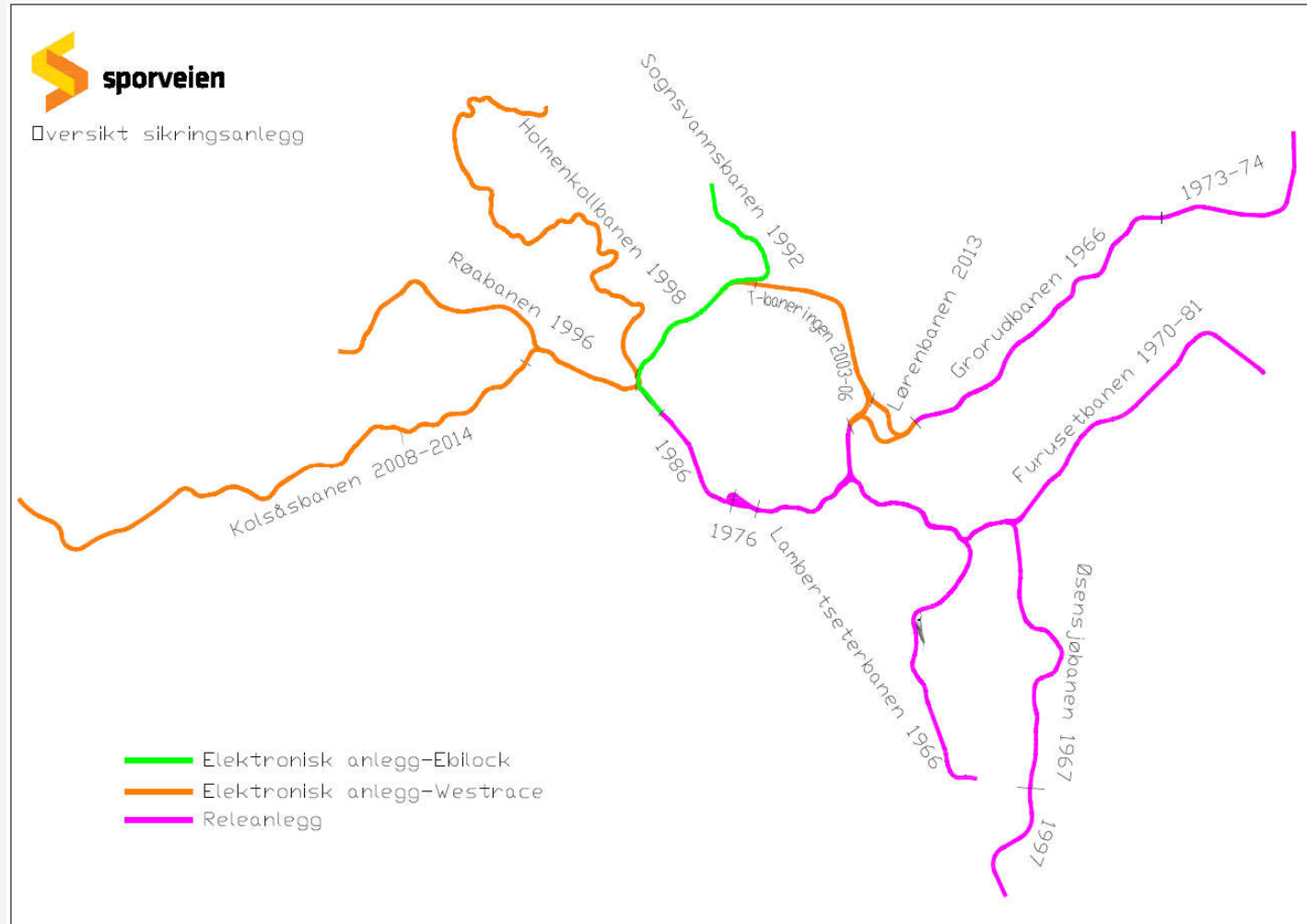
Bryn bru fra 1925

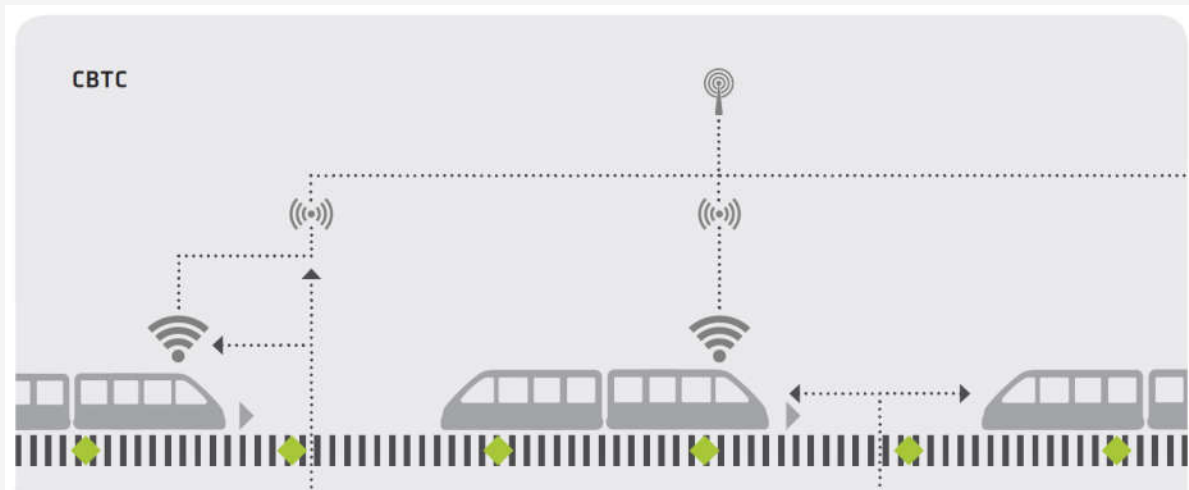
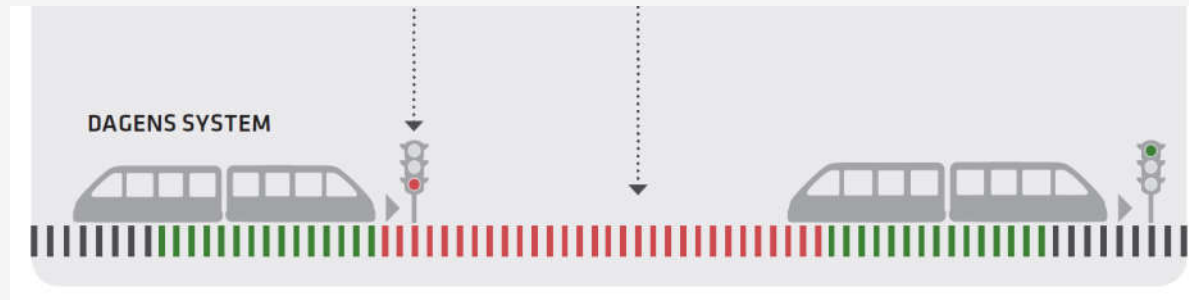

Moderniseringsbehov for signal- og sikringsanleggene

- Flere eksisterende anlegg er over 50 år gamle
- Tre ulike signalanlegg
  - Enkelte utdaterte komponenter
  - Snart mangel på reservedeler
  - Snart mangel på kompetanse

Signalsystem CBTC – Communication Based Train Control

Signalsystem 2027

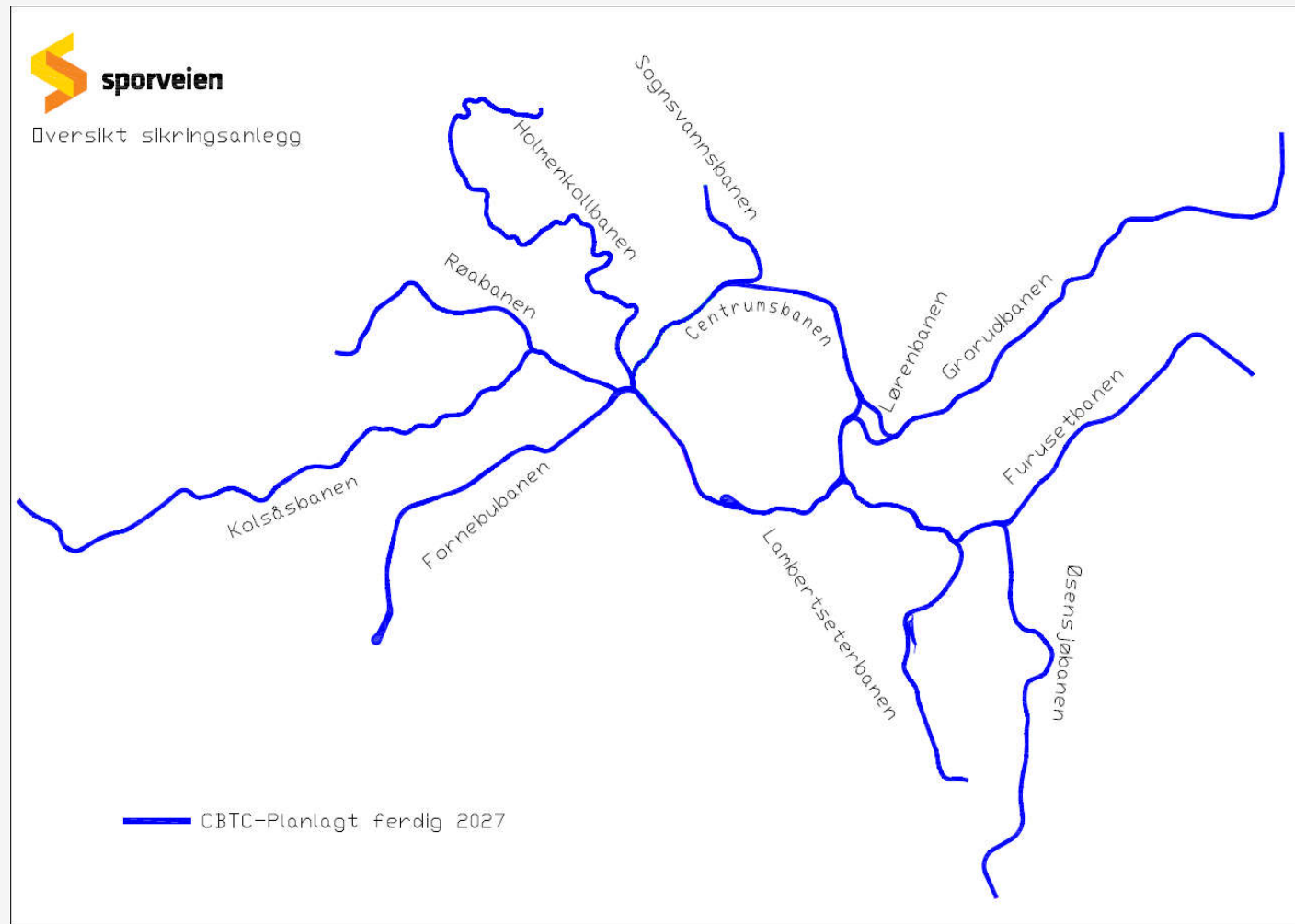
2013-2014: Konseptvalgutredning

2015-2017: Forprosjekt

2018-2020: Kravspesifisering og anskaffelse

2021-2022: Design og utvikling

2023-2027: Innføring og drift

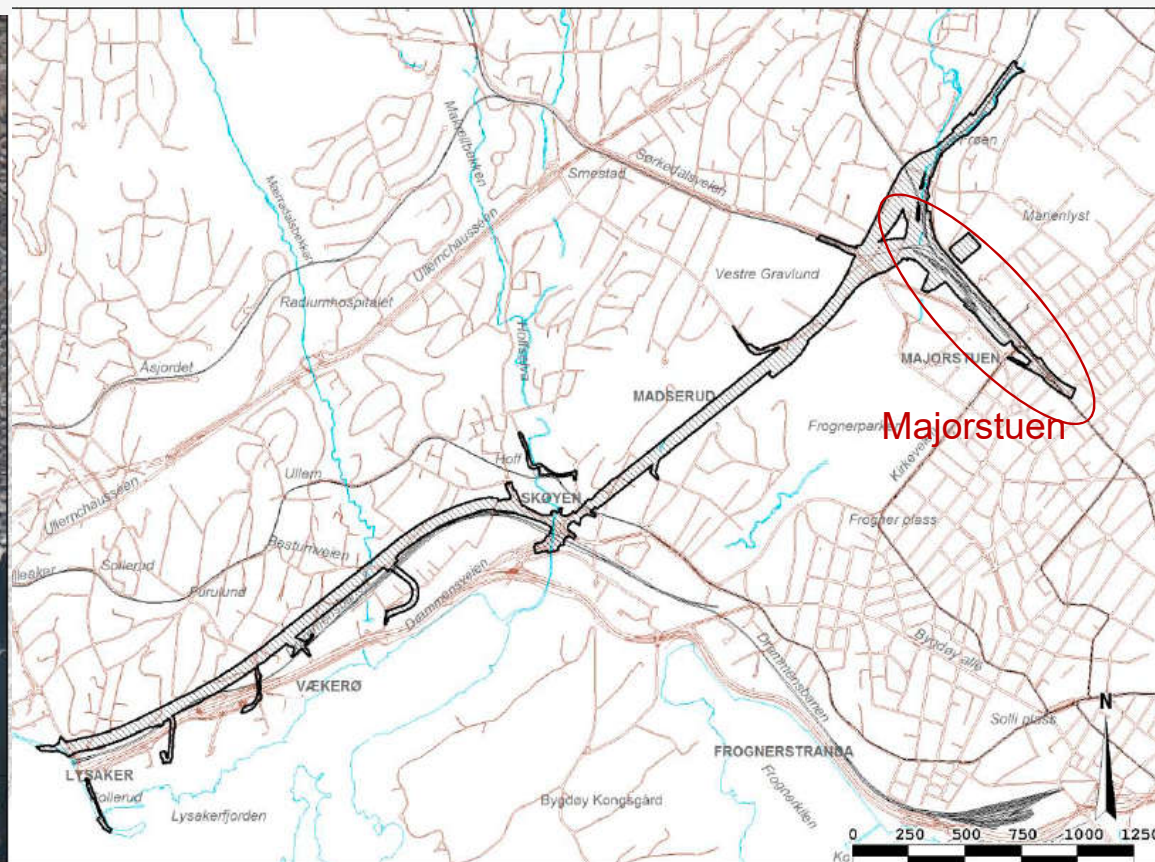
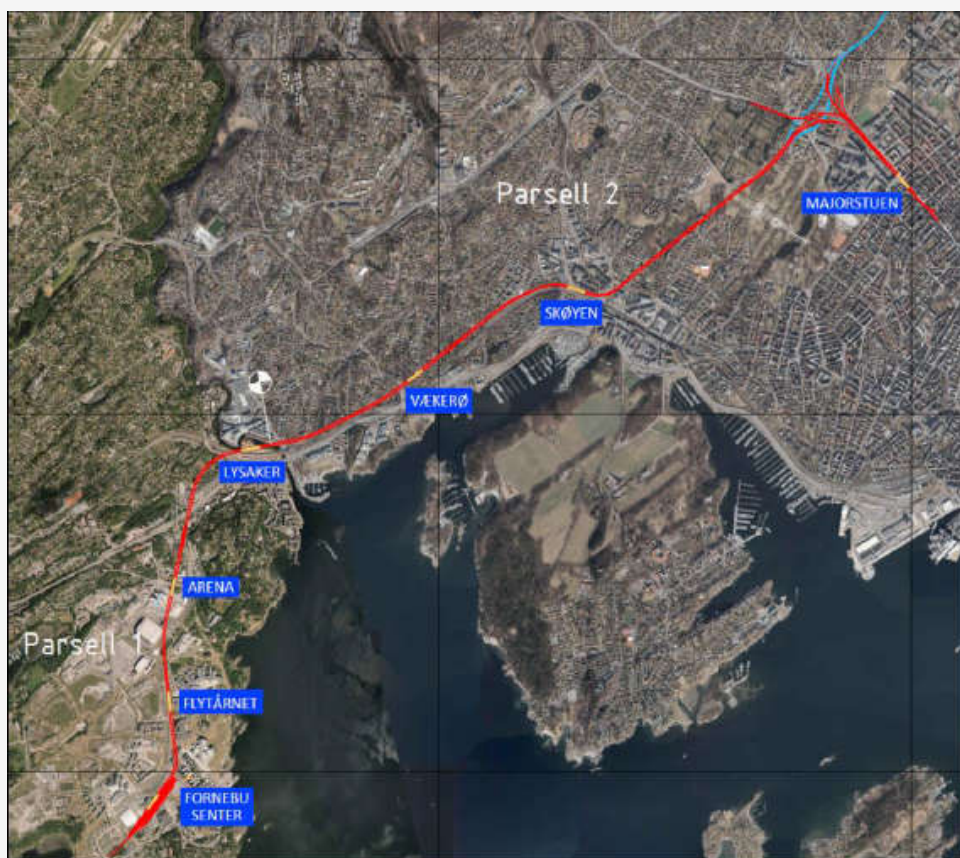
Fornebubanen – ny bane i vest fra 2027

- Bygges av Oslo kommune v/Fornebubanen
- Finansieringsvedtak 4.9.2019 – 16,2 milliarder kroner
- 8,3 km dobbeltsporet bane
- 6 stasjoner med midtplattform
- Verkstedbase med nattparkering og renhold for 28 togsett

Reguleringsplanen for Fornebuibanen – planprogram juli 2014, planvedtak januar 2018

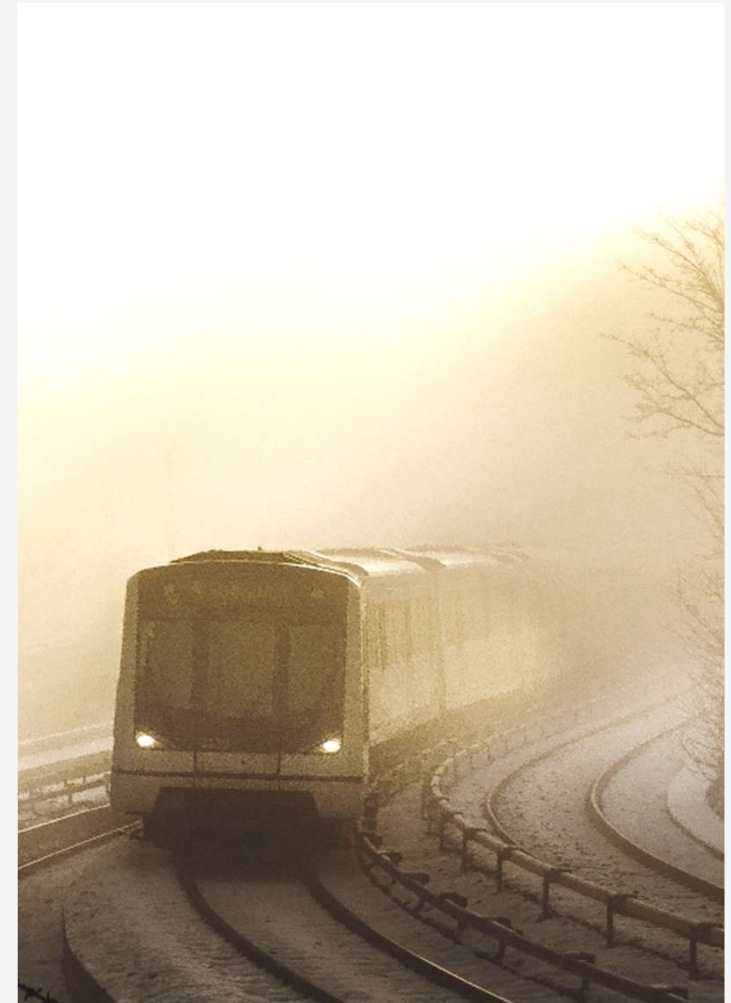
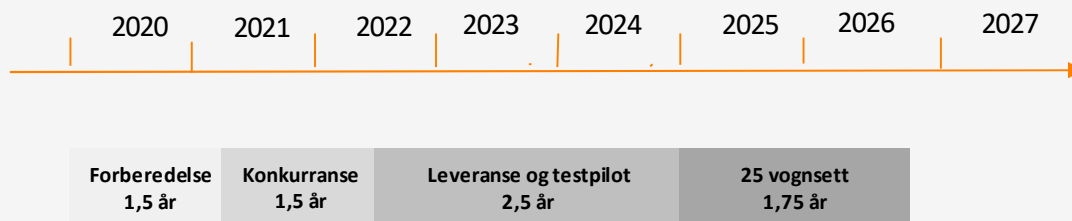

Nye vogner

Konseptvalgutredning ferdig desember 2018

Anbefaling: 25 nye togsett til Fornebubanens åpning

Fremdrift anskaffelse:

Basestruktur i 2027 og fremover

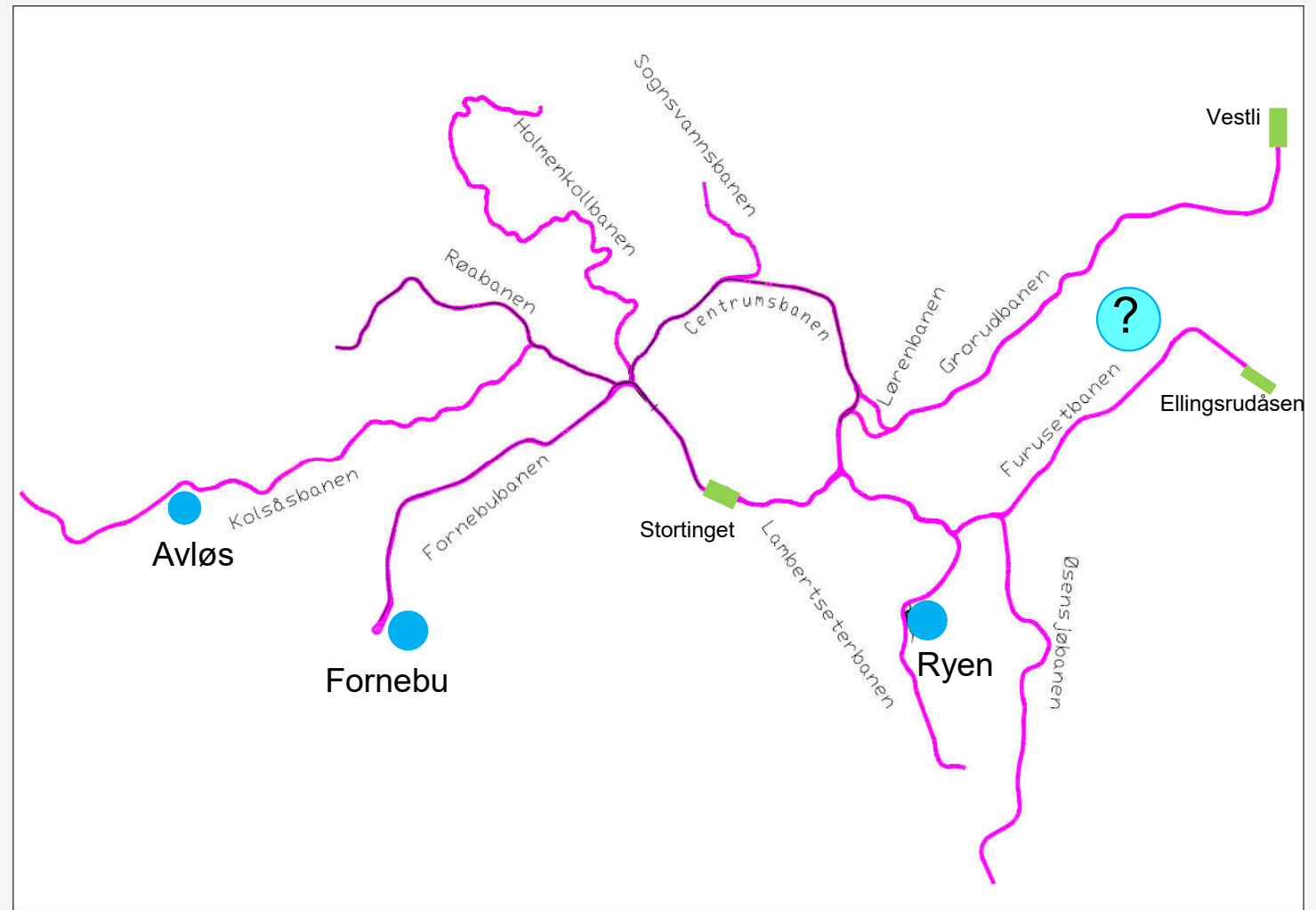
Baser med verksted og nattparkering:

- Ryen
- Avløs
- Fornebu

Øvrig nattparkering:

- Stortinget
- Vestli
- Ellingsrudåsen

Ny base for ny tunnel

Nyeste banestrekning: Lørenbanen – bygget 2013 - 2016

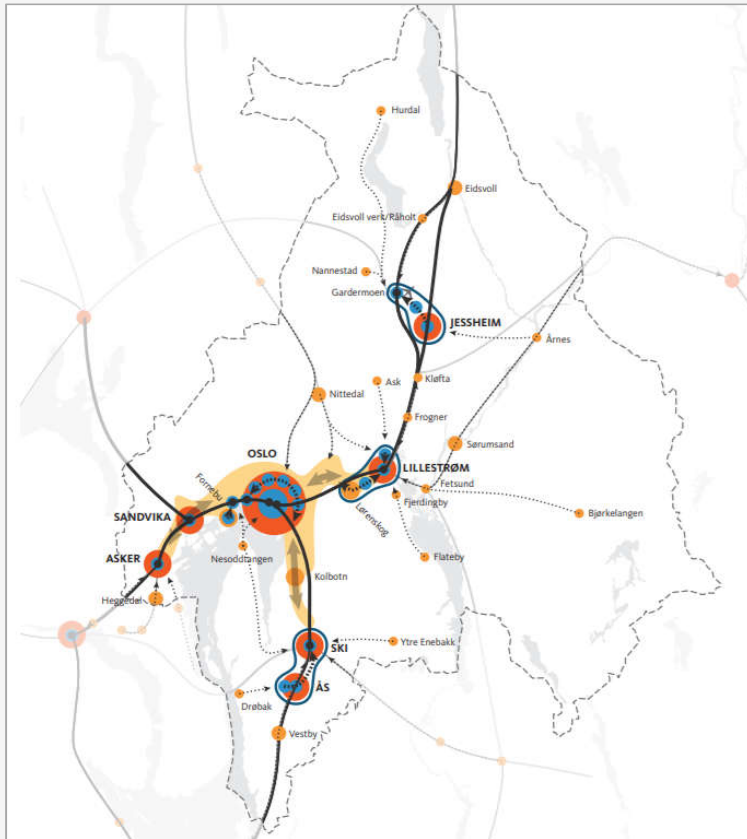

Behovsanalyse og utvikling av T-banetilbudet fremover

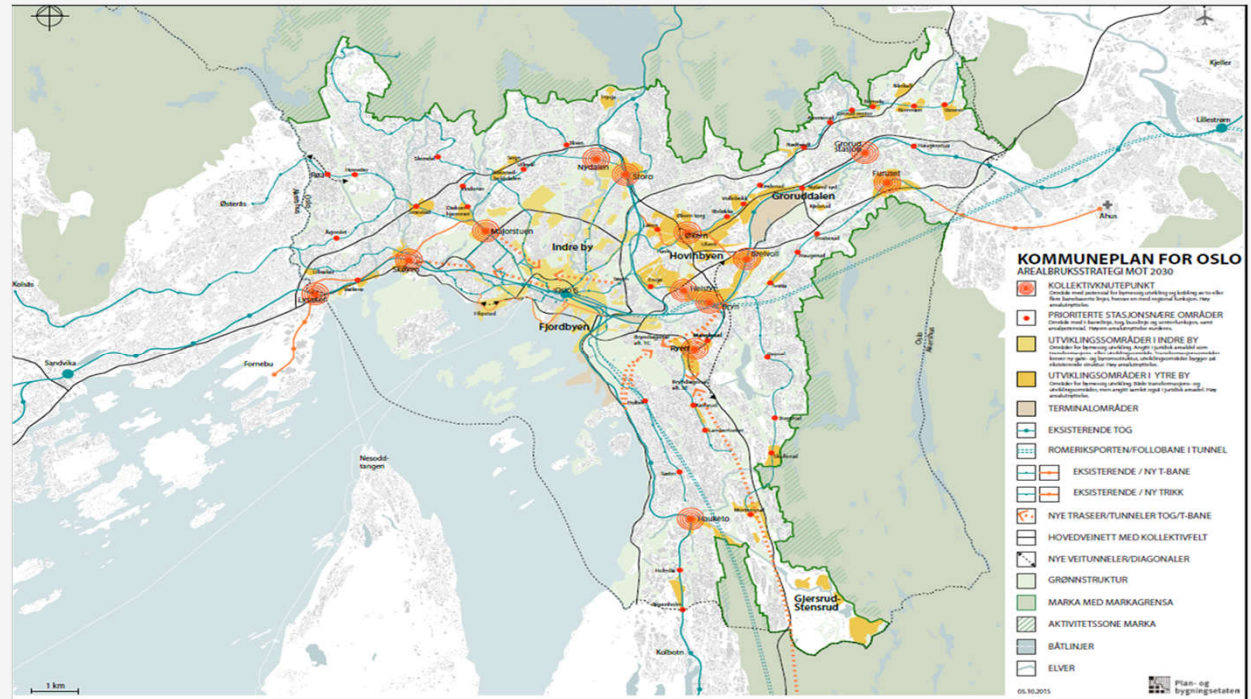
Ruter#

Fremtidige kunder – hvor/hvordan vil de reise?

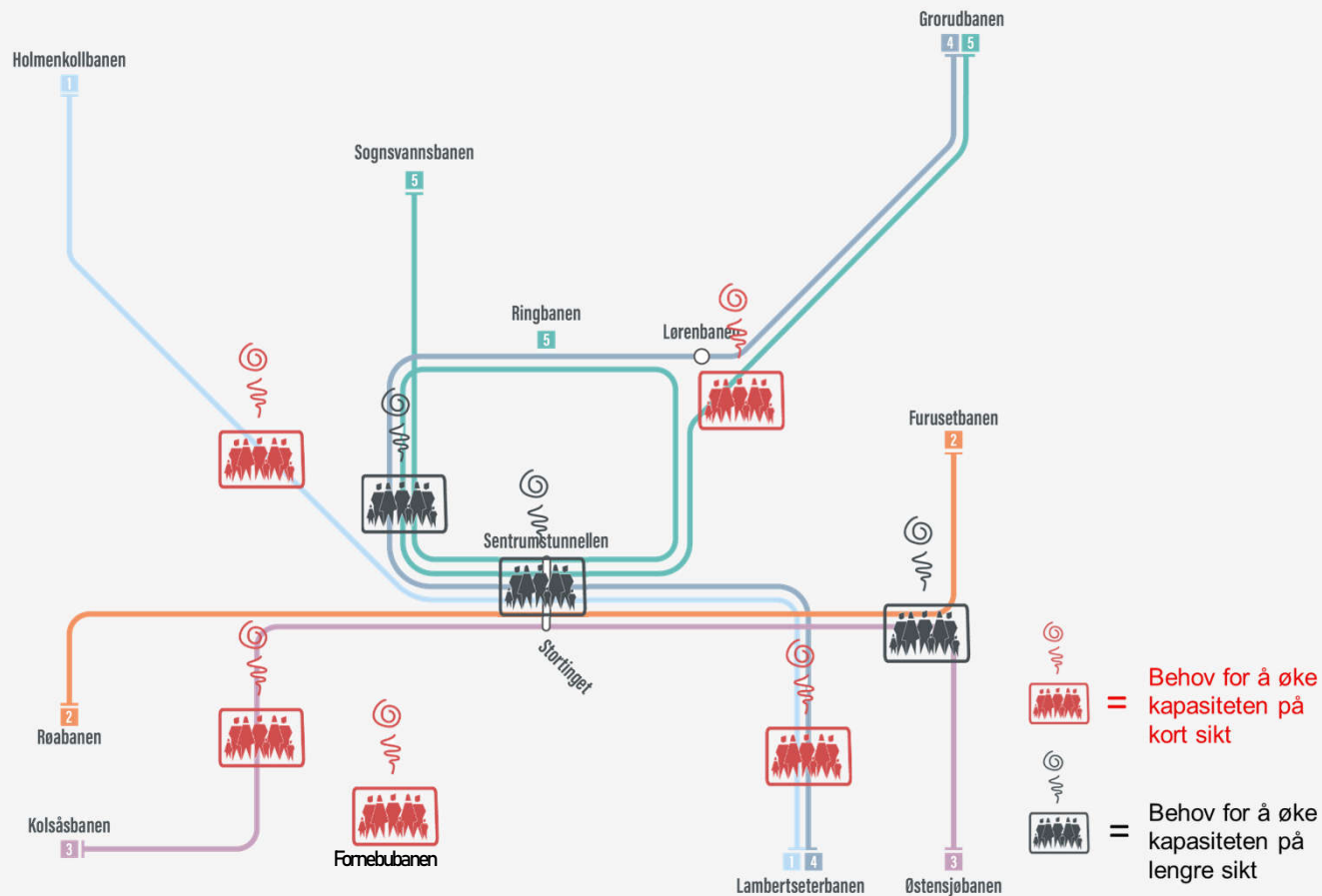

Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus.

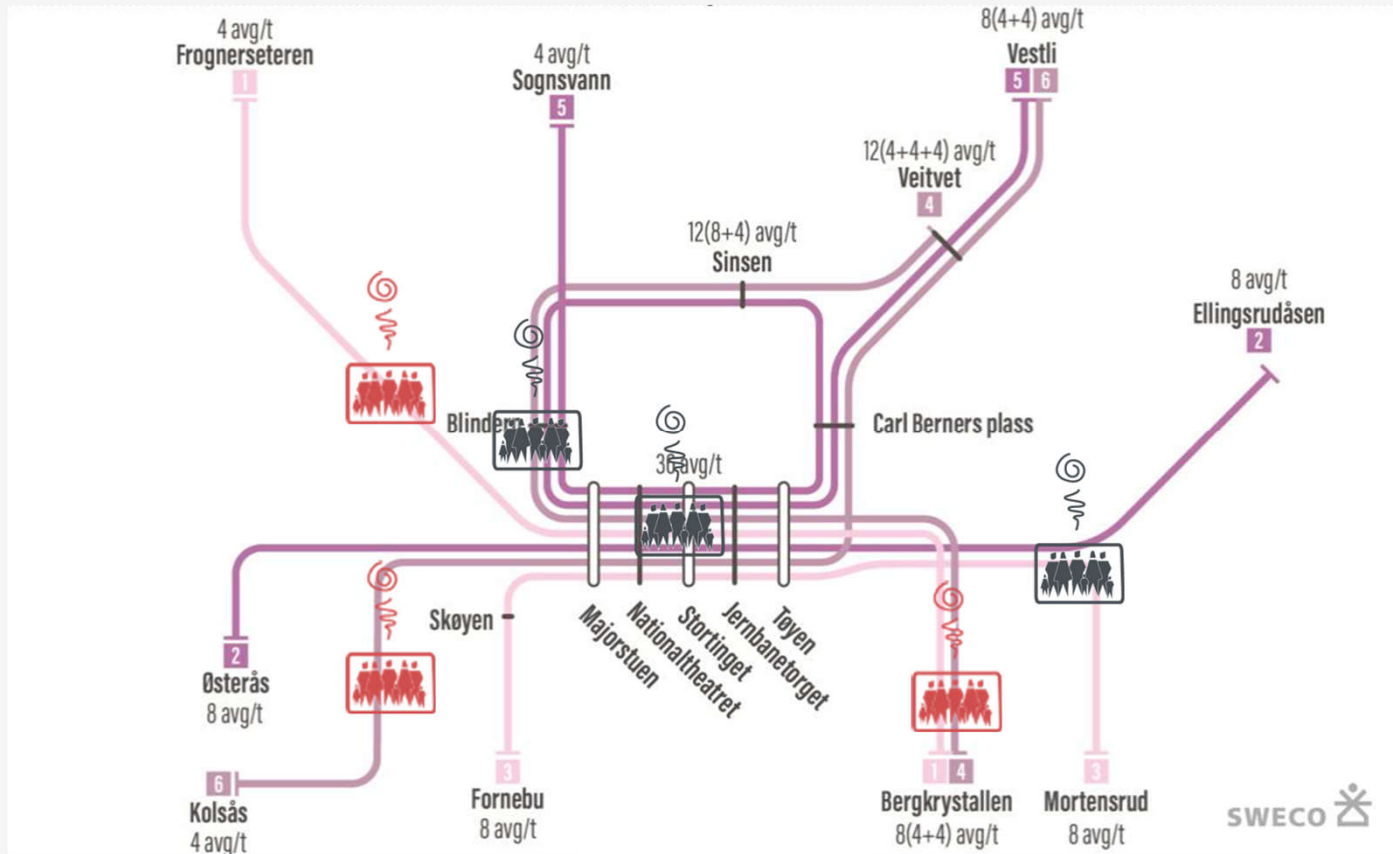
Kommuneplan for Oslo.

Kapasitetsutfordringer på 5 strekninger i dag

- Grorudbanen til sentrum har 15-minutters frekvens
- Kolsåsbanen har 15-minutters frekvens
- Holmenkollbanen har 15-minutters frekvens og korte tog
- Lambertseterbanen har korte tog på annenhver avgang
- Forneubanen, bussbetjening i dag

Fornebubanen og CBTC løser 2 behov (2027)

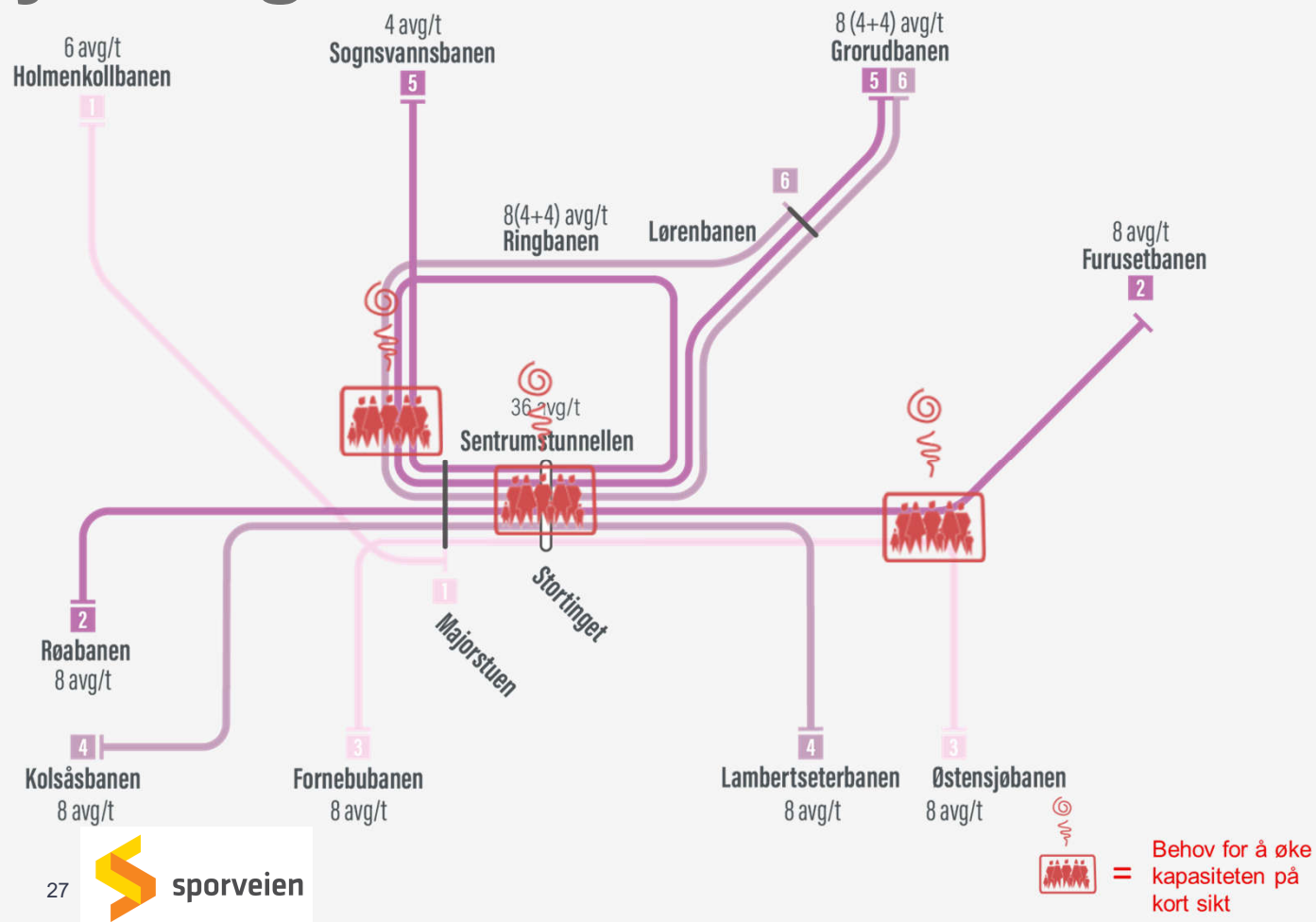
- Grorudbanen via sentrum vil få 7,5-minutters frekvens
- Fornebubanen vil få 7,5-minutters frekvens

 = Behov for å øke kapasiteten på kort sikt

 = Behov for å øke kapasiteten på lengre sikt

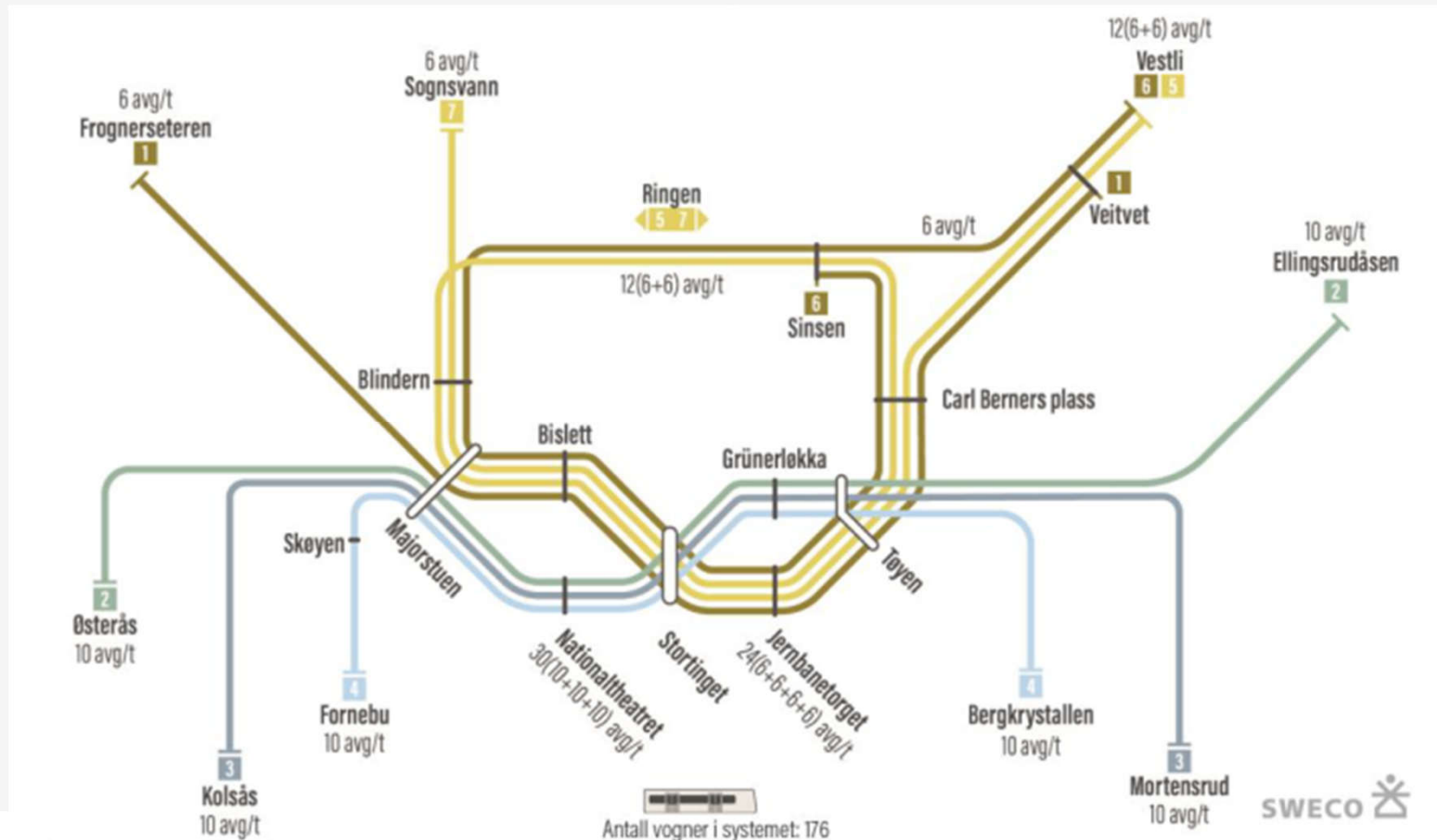
Ny Majorstuen stasjon (2027 og 2030) løser ytterligere 3 behov

- Kolsåsbanen vil få 7,5-minutters frekvens
- Holmenkollbanen kan snu midlertidig på Majorstuen stasjon og få høyere frekvens og god nok kapasitet (10-minutters frekvens)
- Lambertseterbanen får lange tog på alle avganger og god nok kapasitet

Ruter#

Ny T-banetunnel gir mulighet for bedre tilbud i hele T-banenettet

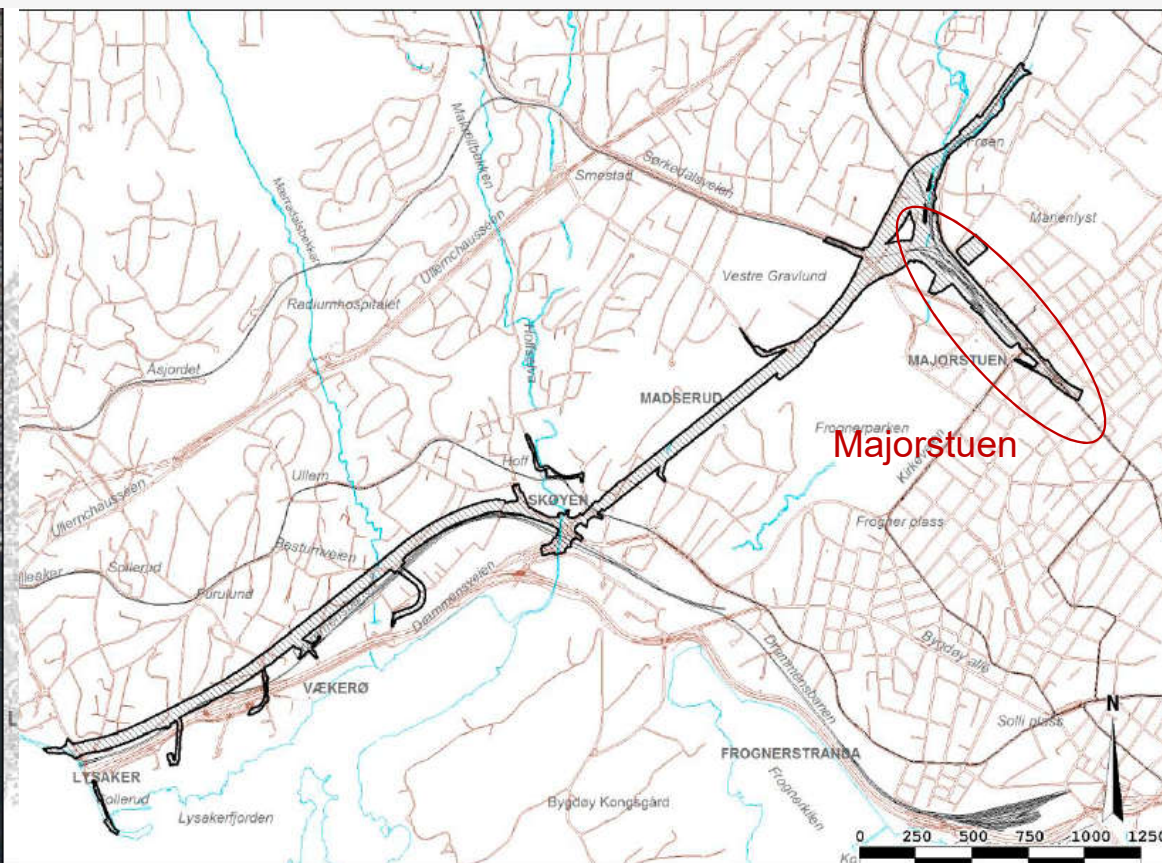
Majorstuen stasjon

Status november 2019

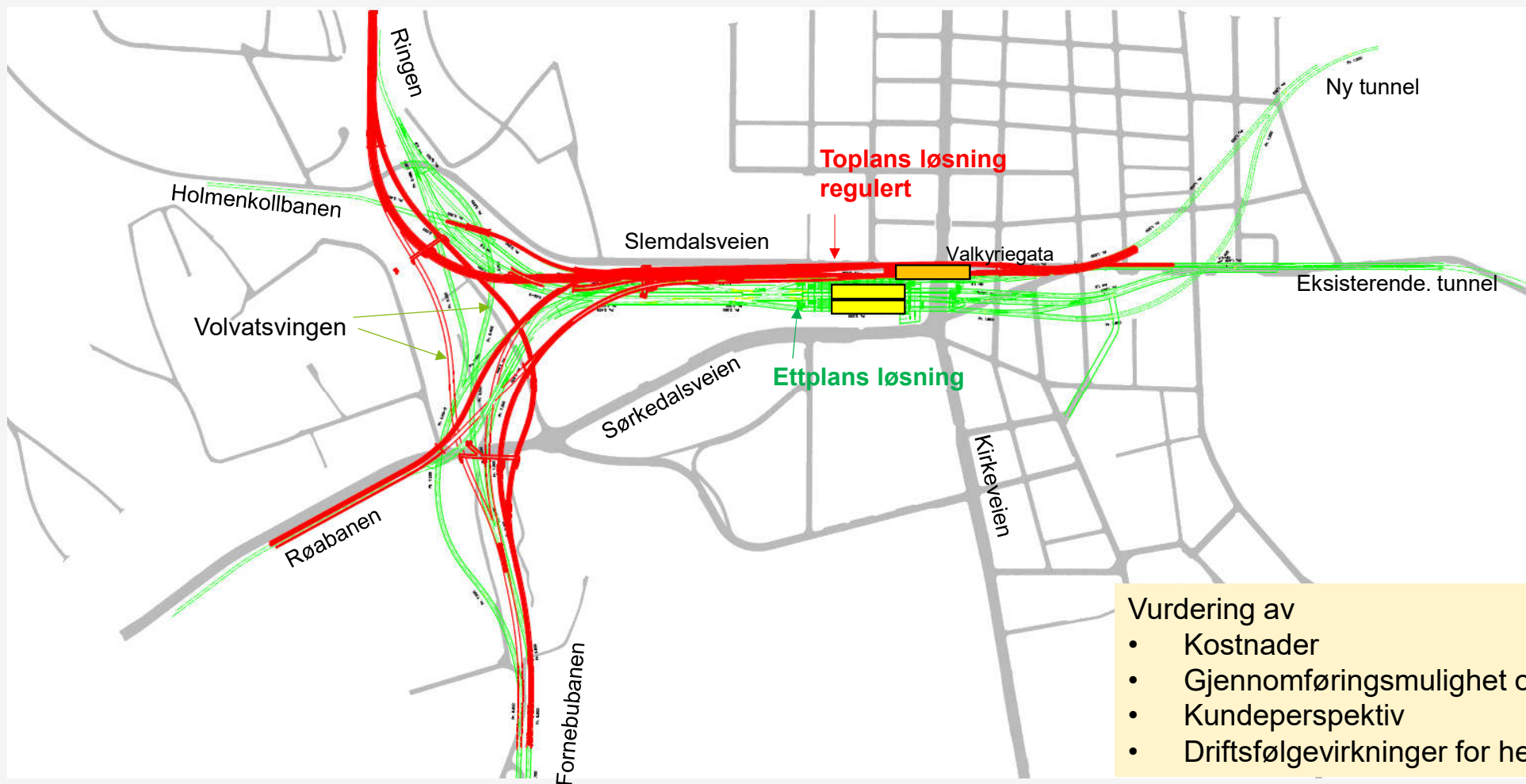
Ruter#

Reguleringsplanen for Fornebubanen og Majorstuen stasjon, vedtatt januar 2018

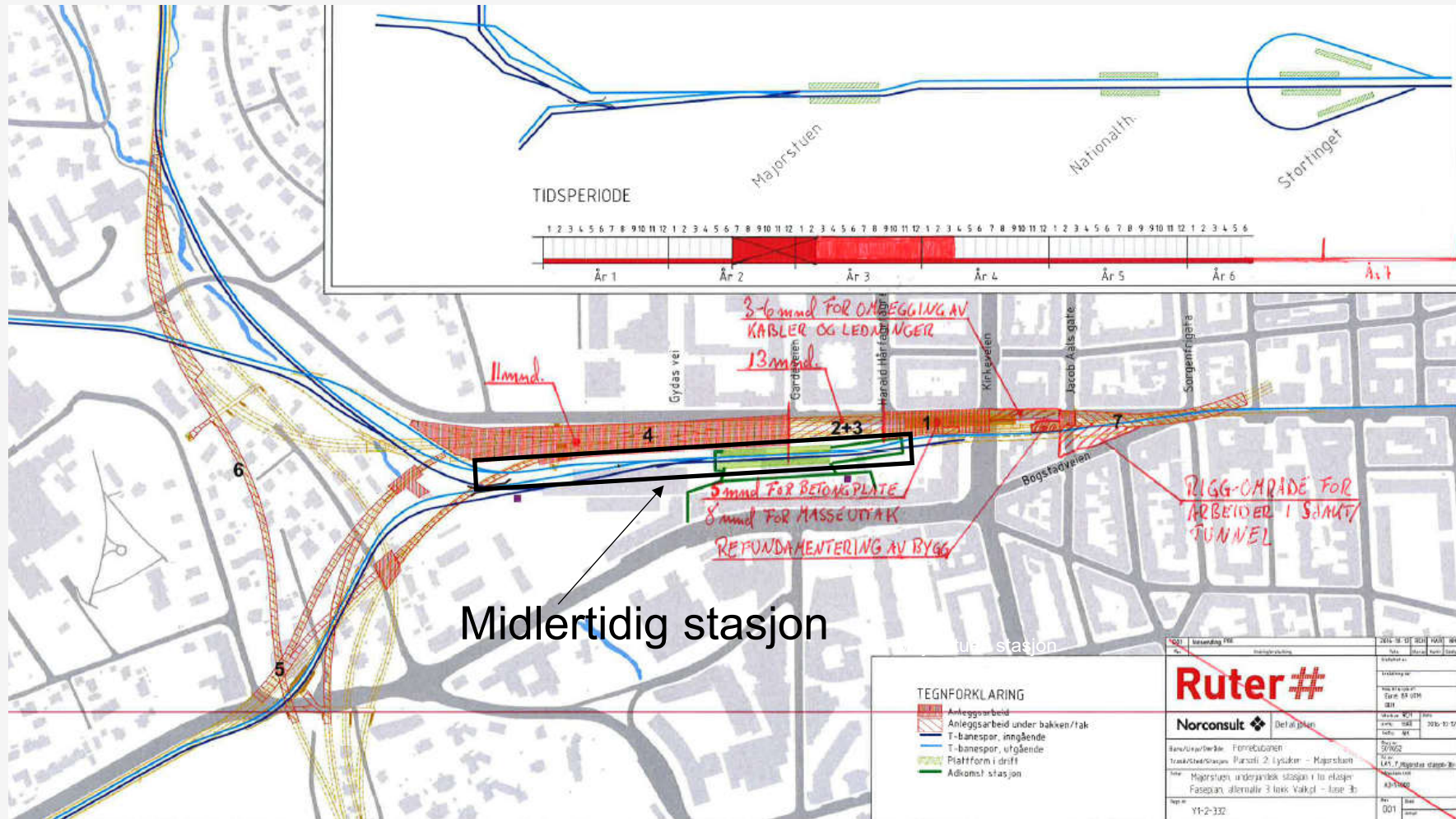

Fremtidig T-baneknutepunkt, Majorstuen stasjon. Toplans eller ettplans stasjon.

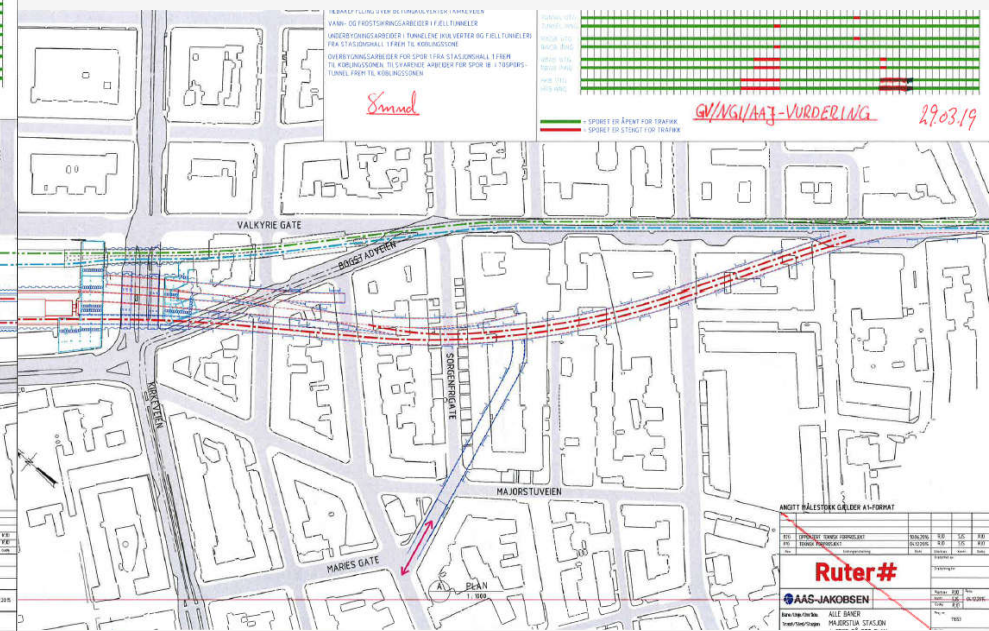
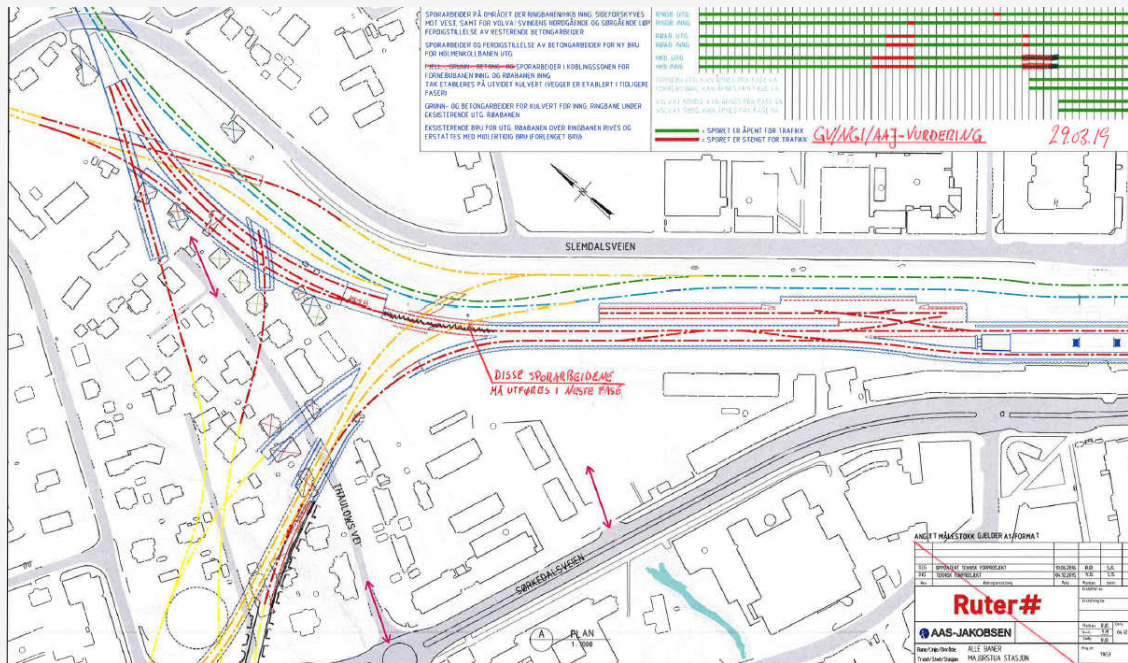

Toplans. Faseplan anleggsgjennomføring med midlertidig stasjon. 7 år.

Ettplans. Faseplan anleggsgjennomføring med eksisterende stasjon. 5,5 år.

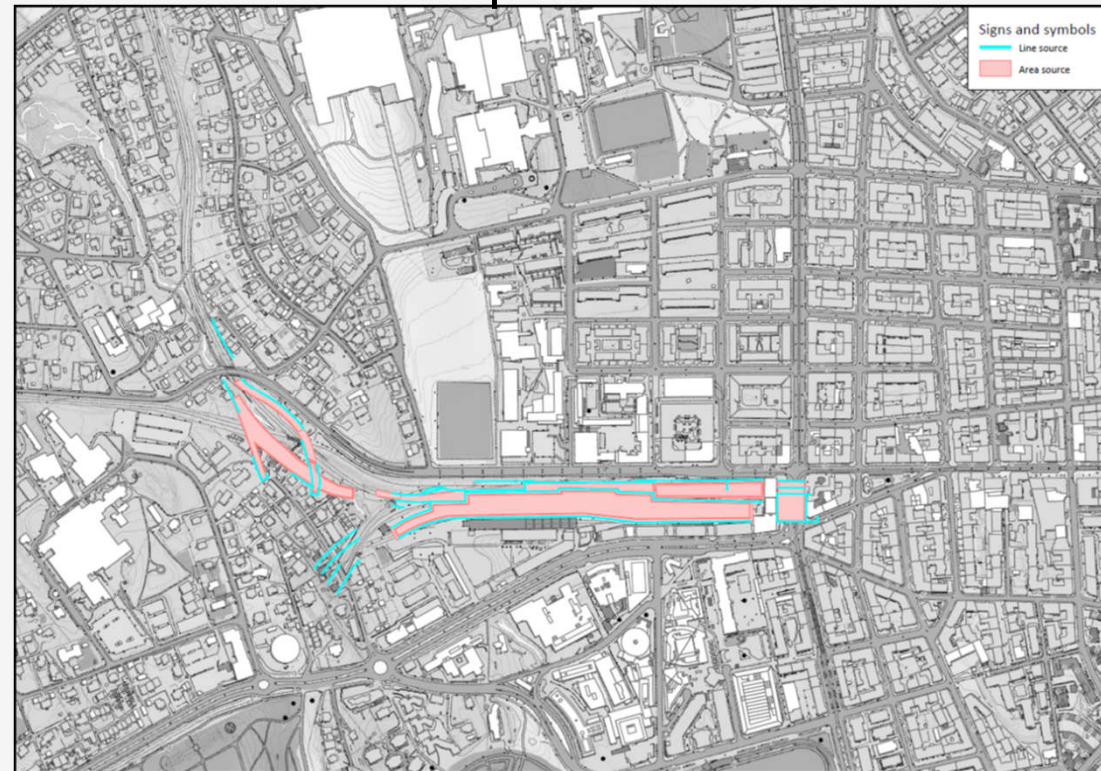
Ruter#

Anleggsarbeidene: Oversikt over spunt (blå) og graving (rød) for toplans og ettplans stasjon.

Topplans

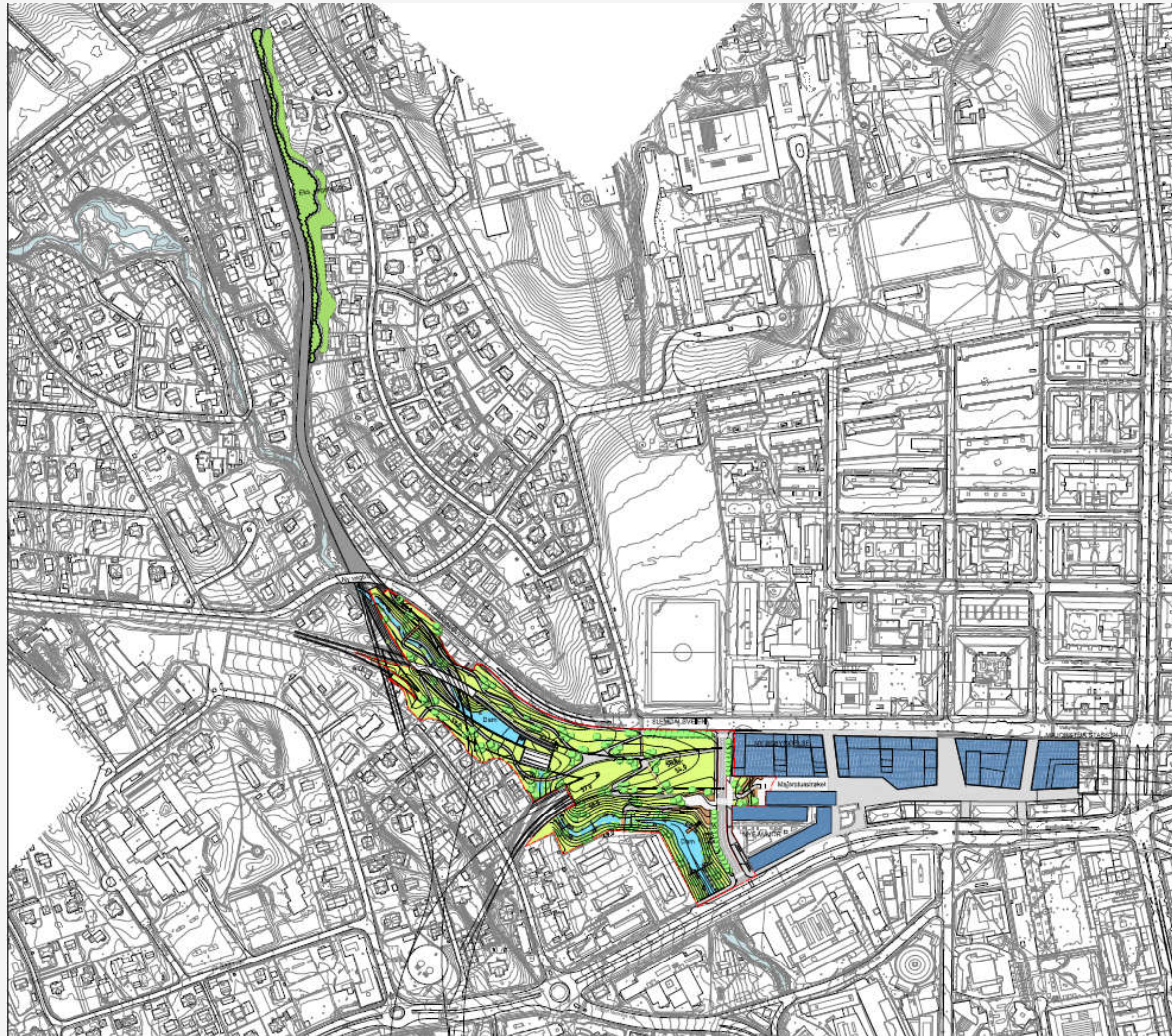

Ettplans

Ettplans løsning – blågrønt landskap i vest

Dagens landskap i vest

Regulert toplans løsning for stasjonen – landskap ved Frognerelva

Ettplans løsning for stasjon – landskap ved Frognerelva

Toplans løsning som regulert sett fra Slemdalsveien bru

Ettplans løsning sett fra Slemdalsveien bru

Toplans løsning som regulert sett fra Volvat

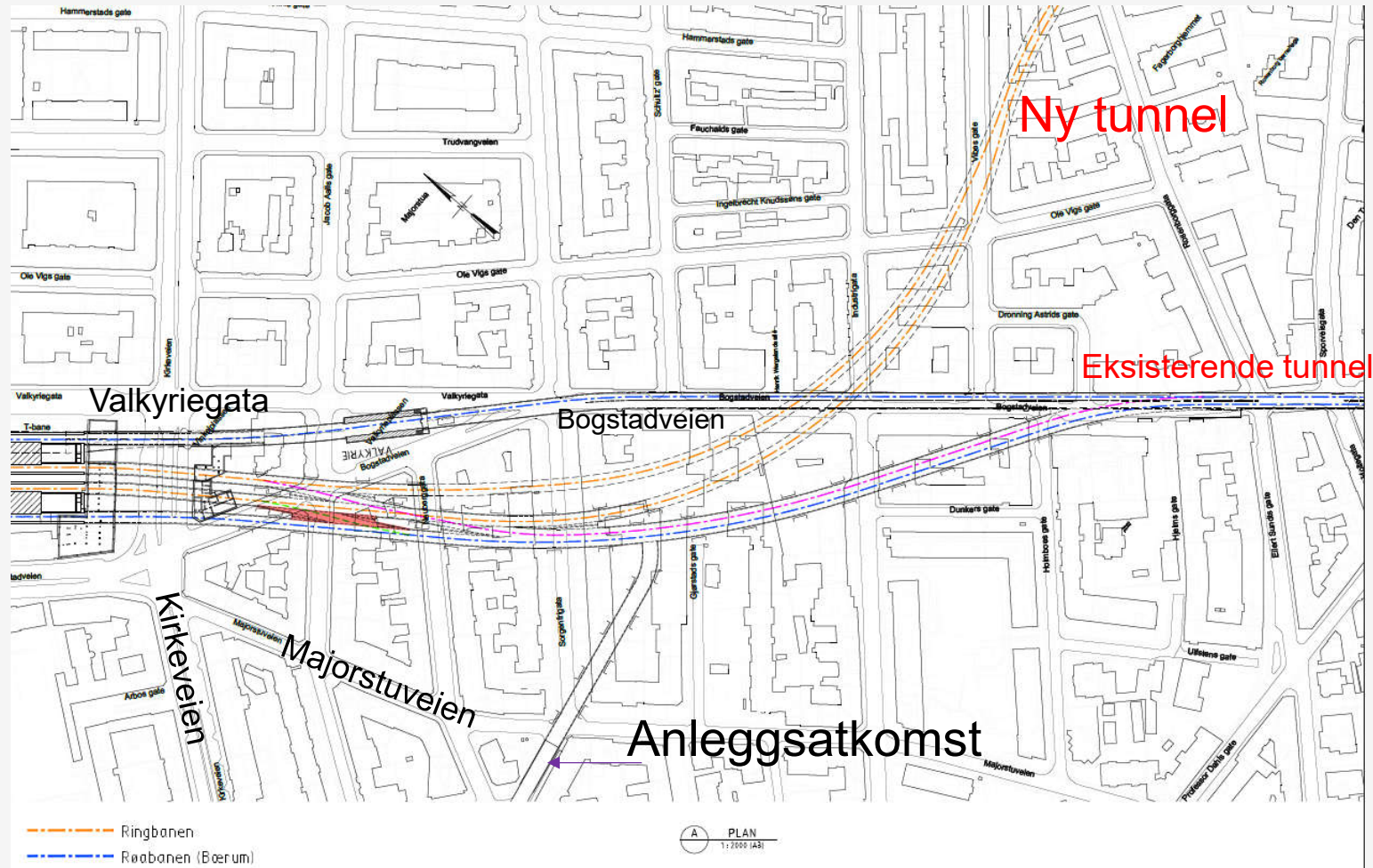

Ettplans løsning sett fra Volvat

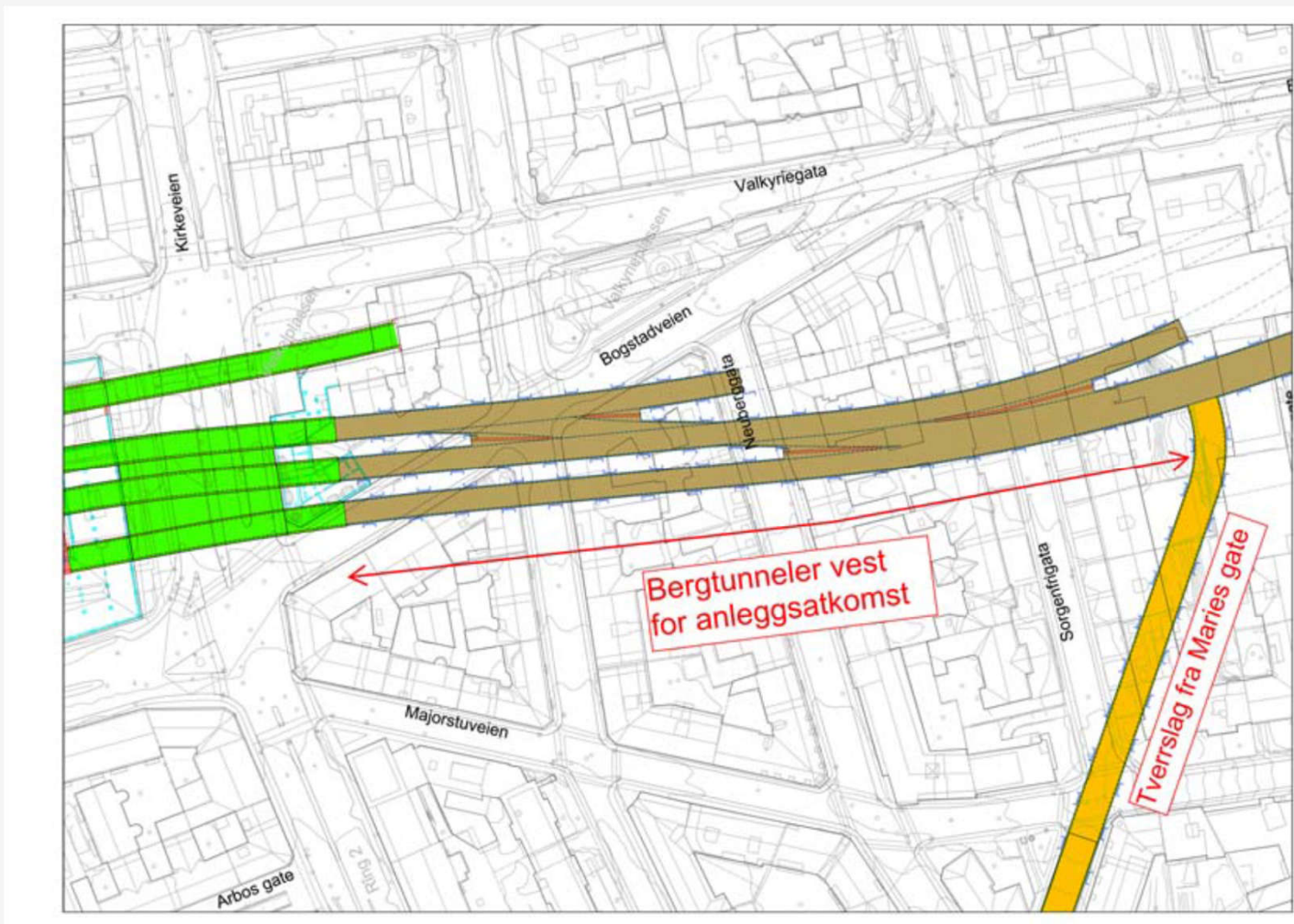

Sporforbindelser og anleggsatkomst øst for stasjonen

Betongkulpterter og bergtunneler øst for stasjonen

Reguleringsplan for Majorstuen overflate – prinsippplan for offentlige rom

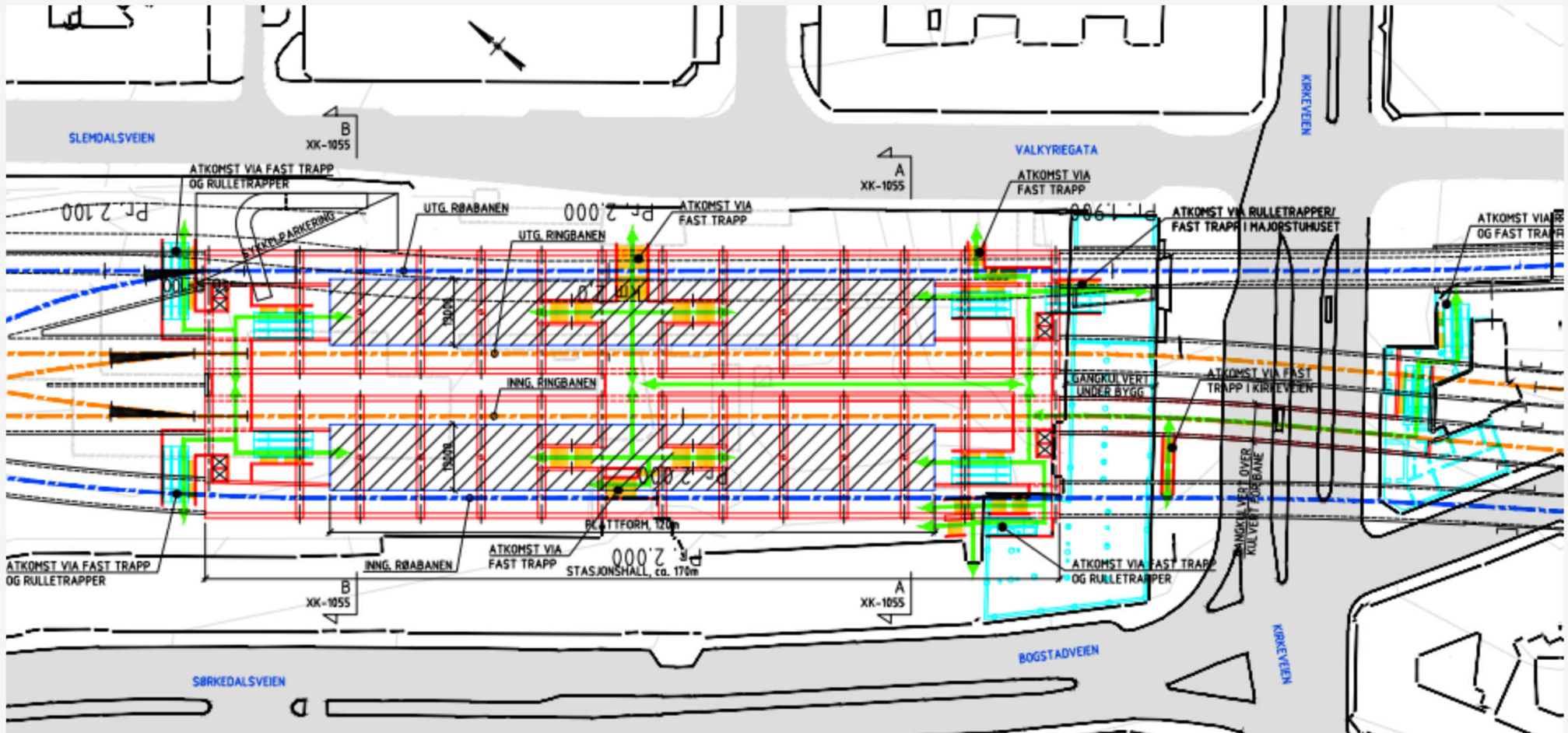

Majorstutomten - utbyggingsmuligheter

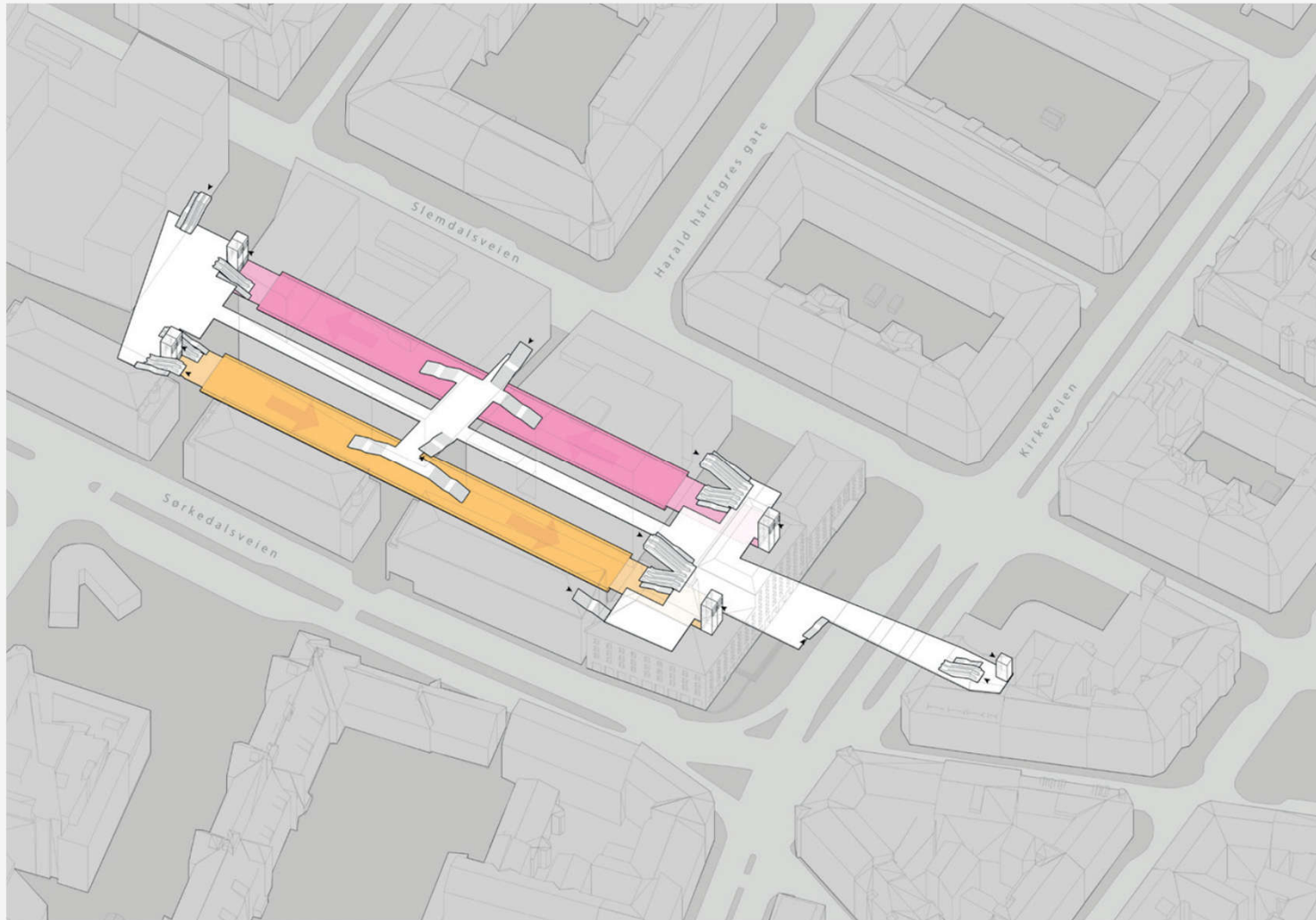

Plassering av ettplans løsning bak Majorstuhuset - ingeniørtegning

Toghaller og atkomster - arkitekttegning

Utforming av ettplass stasjon - arkitektur

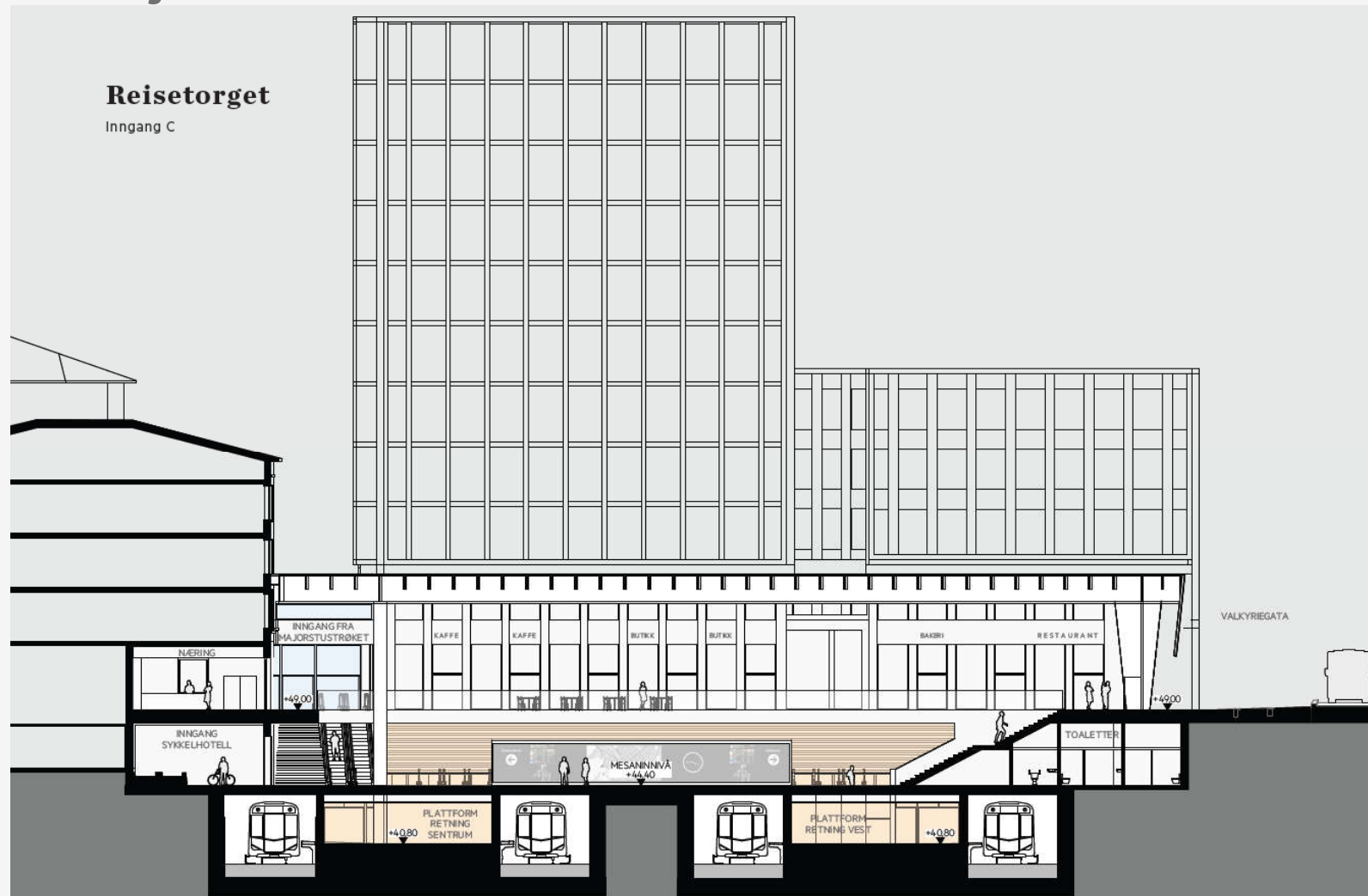

Reisetorget bak Majorstuhuset

Snitt bak Majorstuhuset

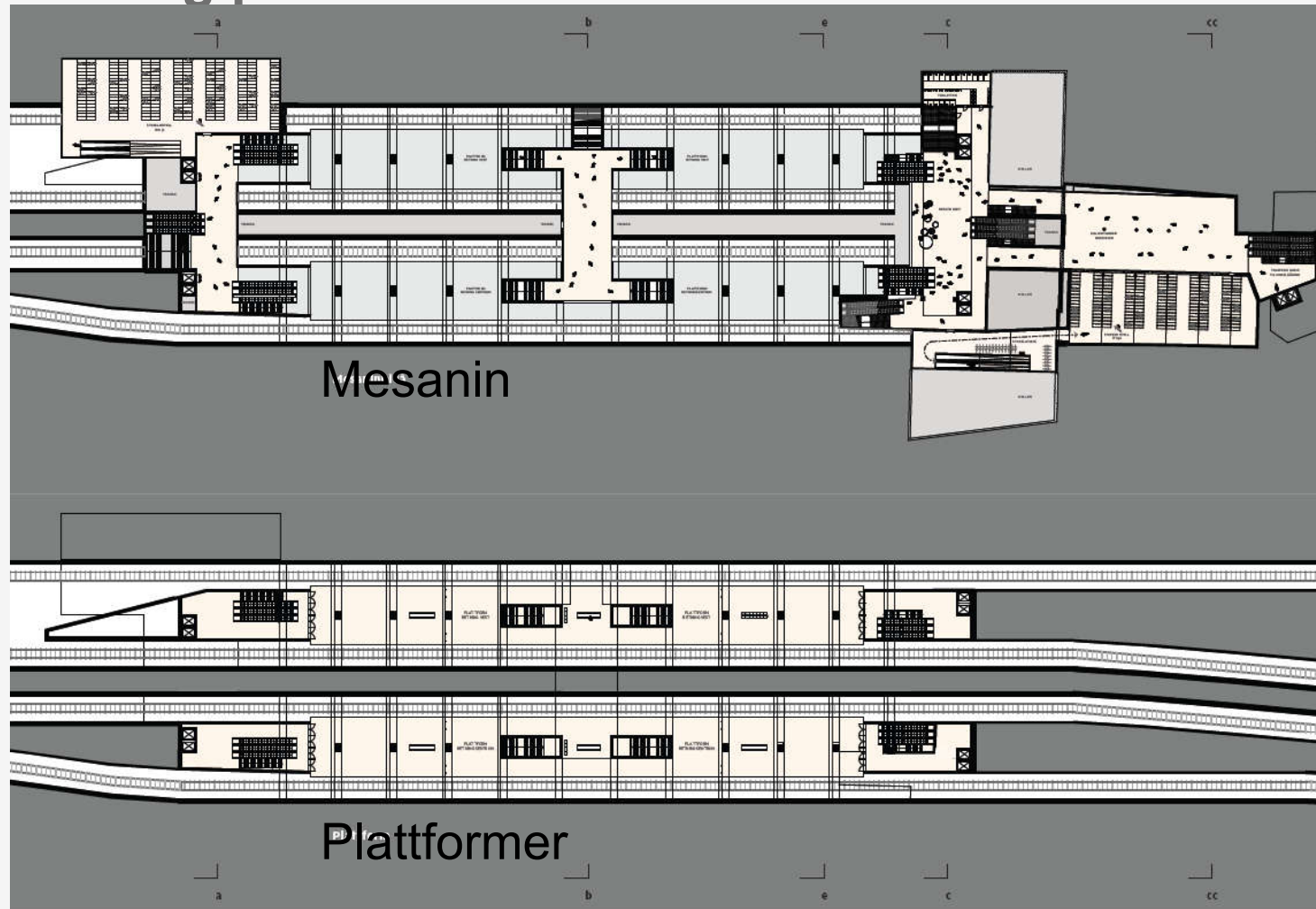

Illustrasjonsplan atkomster

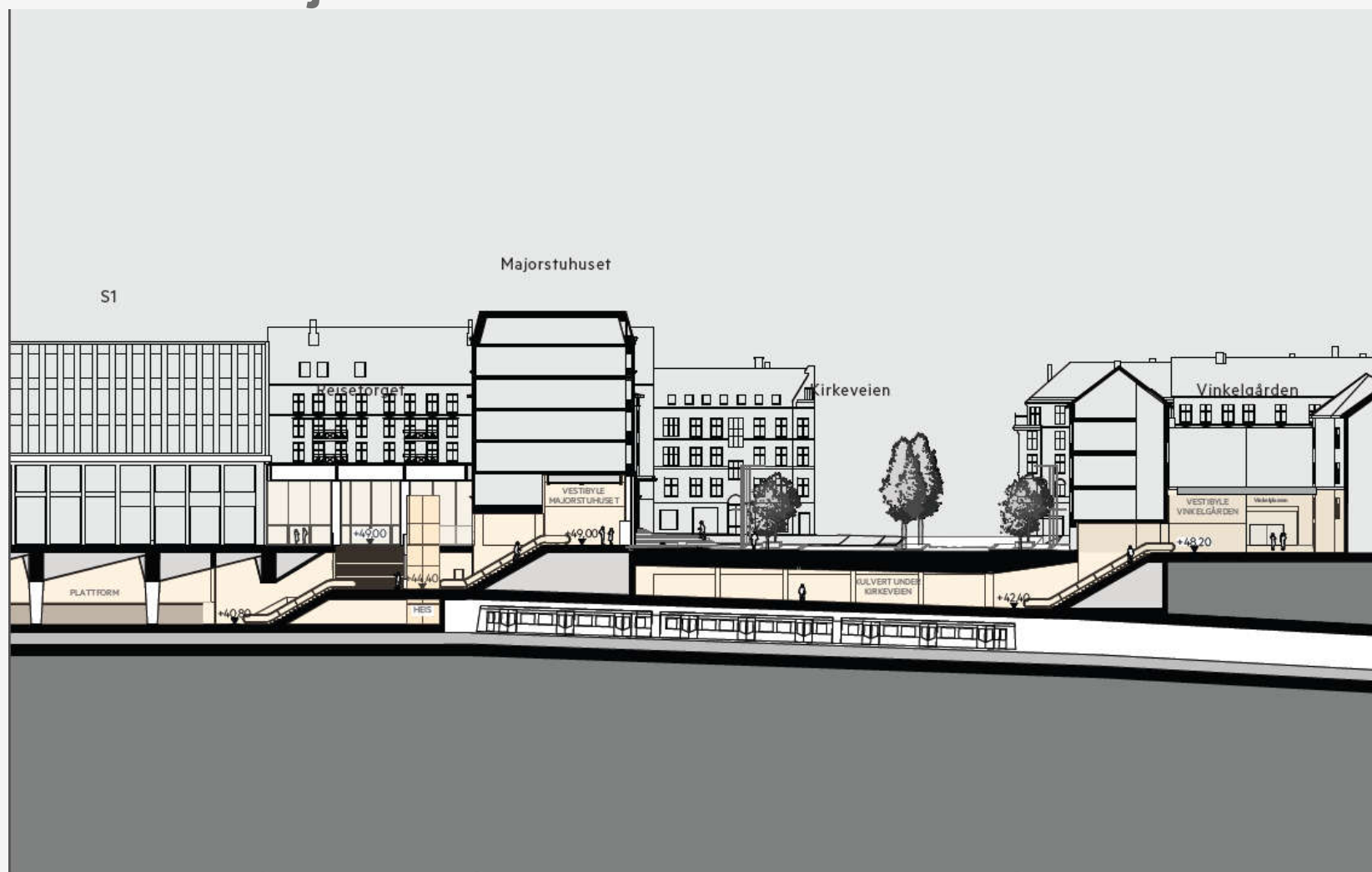

Plan mesanin og plattform

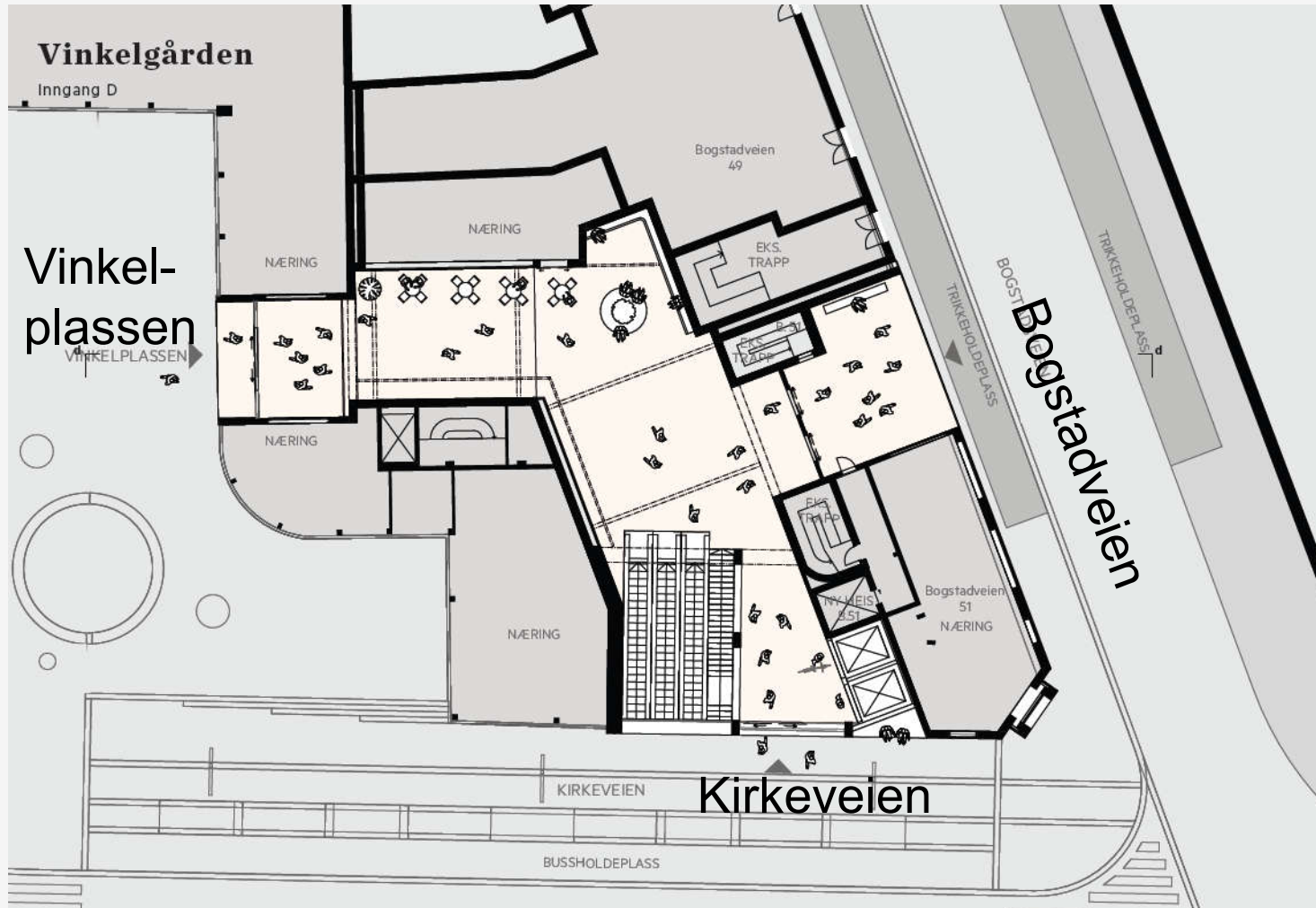

Snitt mesaninetasje under Kirkeveien

Mulig atkomst fra Vinkelgården og Bogstadveien

Oppgang til Vinkelgårdkvartalet

Oppgang til Vinkelgårdkvartalet

Toghall med plattform

Oppgang fra plattform til mesanin

Oppganger til reisetorget

Reisetorget bak Majorstuhuset

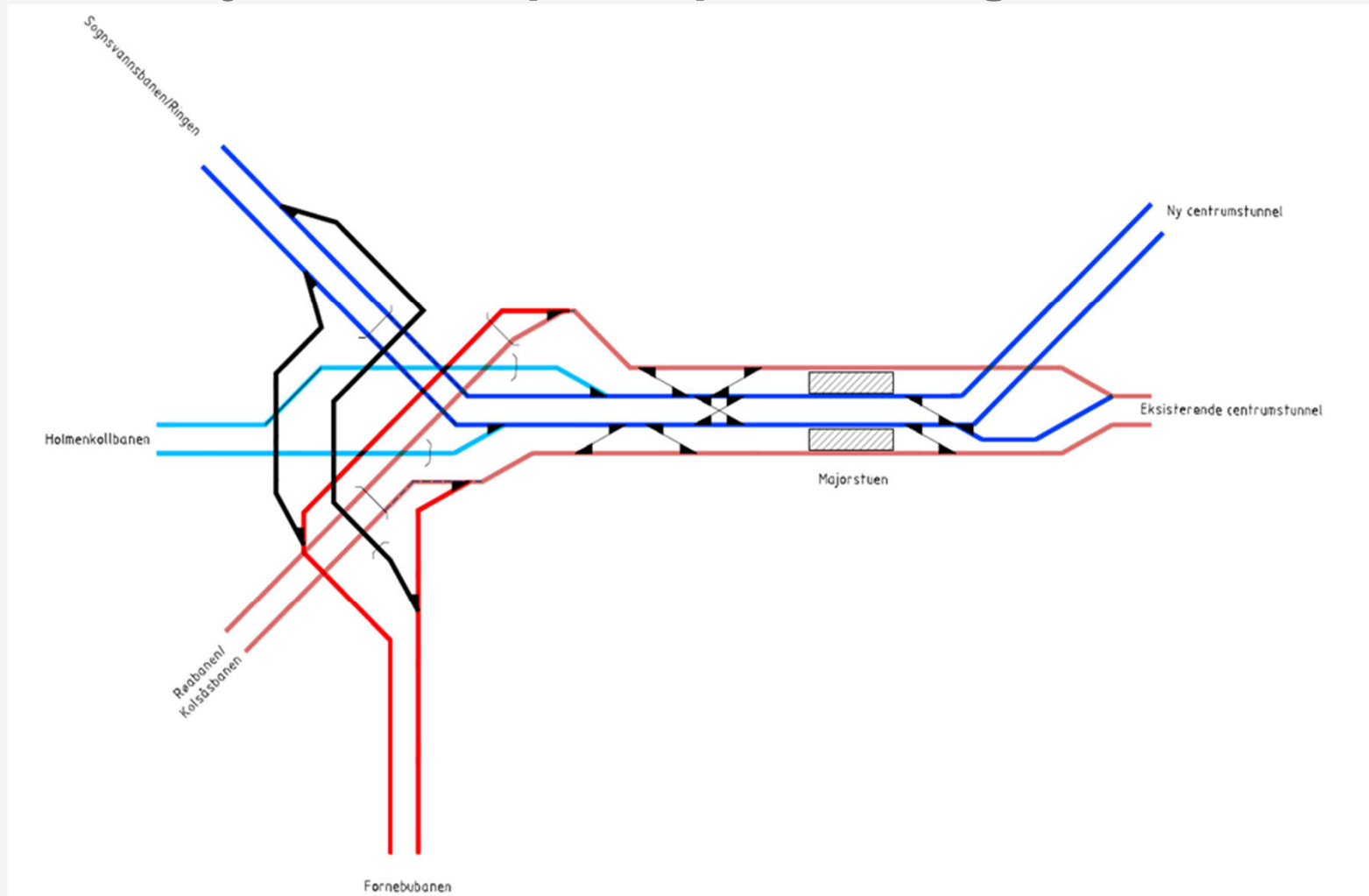

Majorstuen stasjon – fundament for ny bebyggelse

Majorstuen stasjon med 4 spor til plattform og to sentrumstunneler

Pause

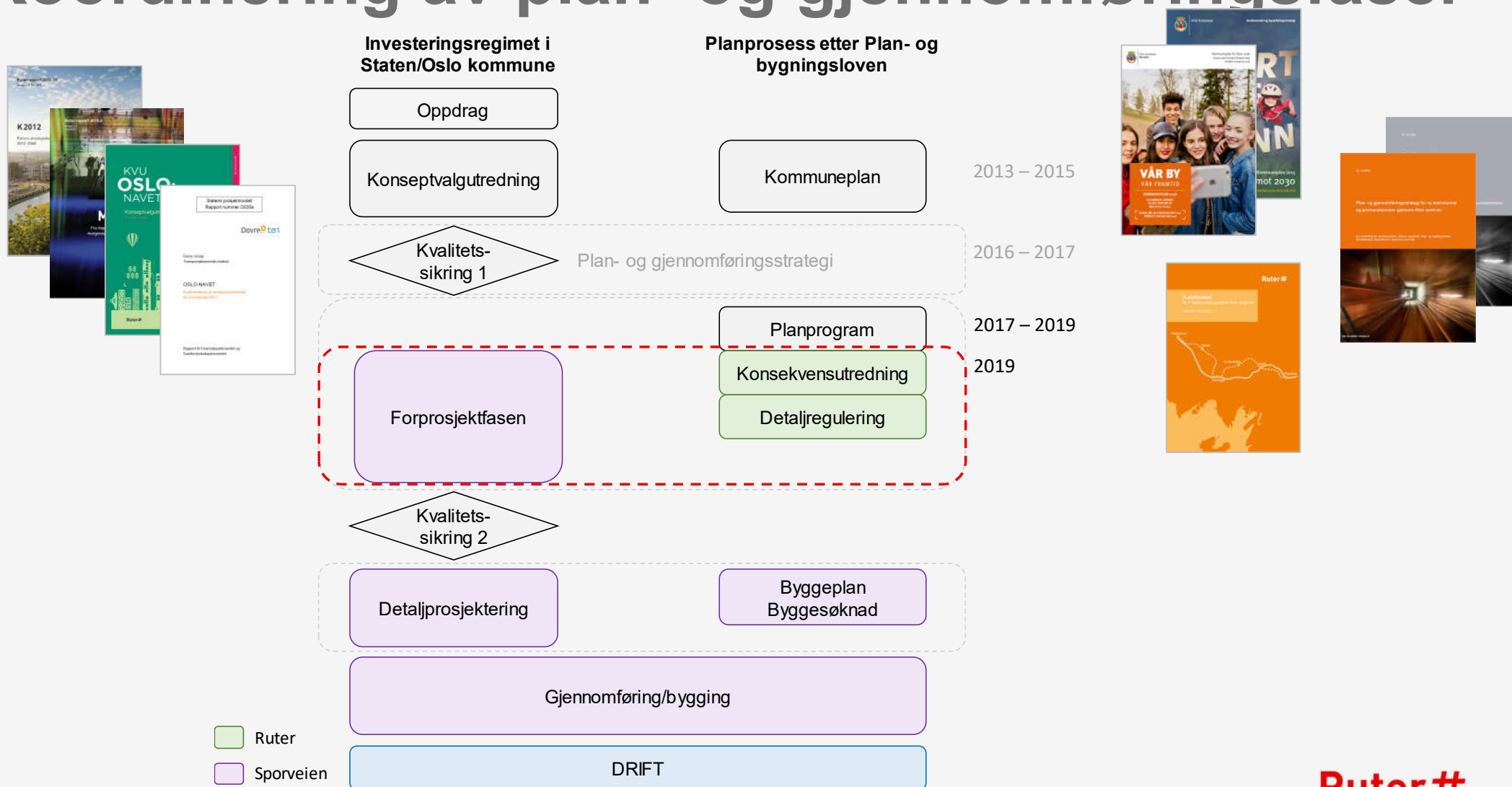
Ruter#

Ny T-banetunnel gjennom Oslo sentrum

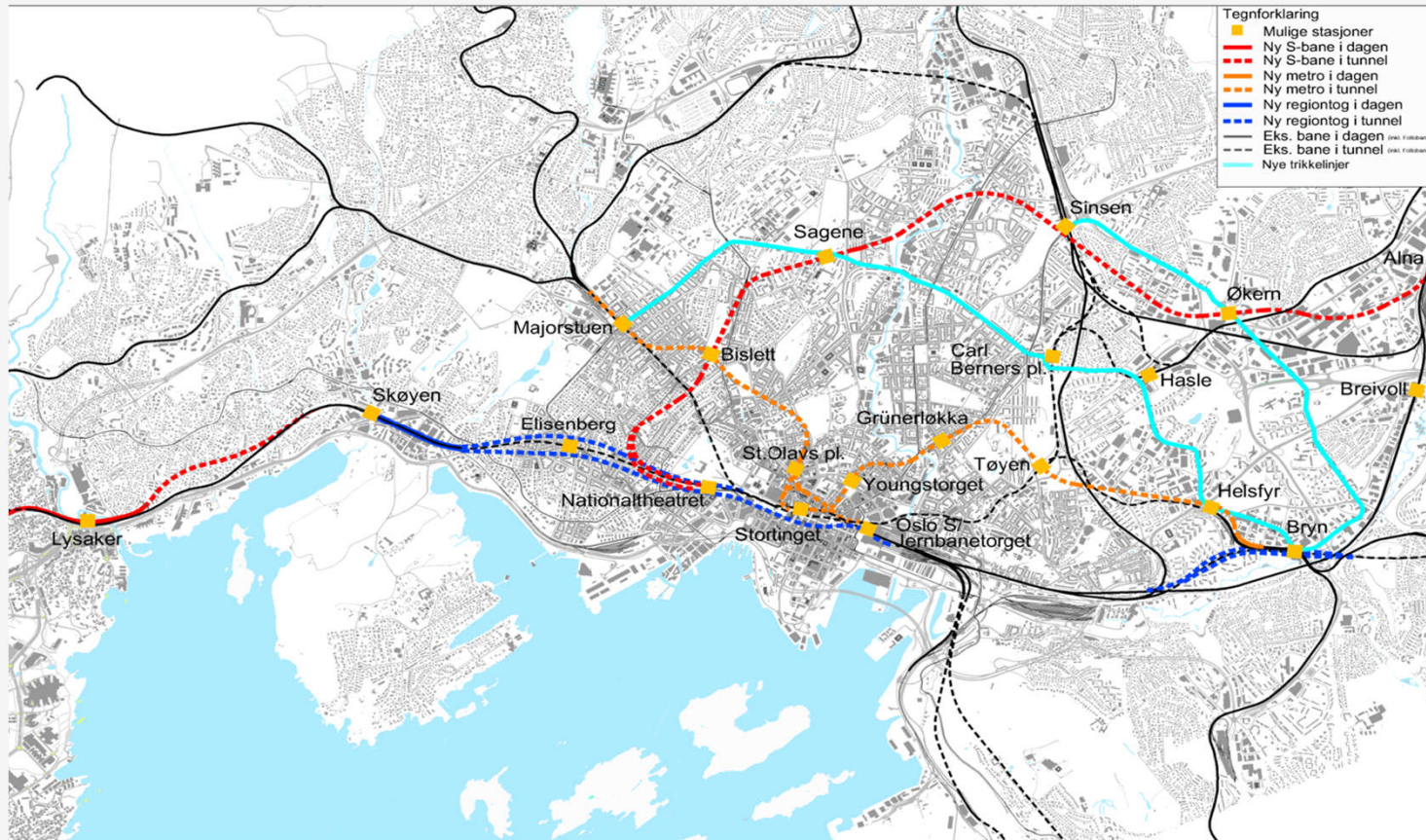
Ruter#

Koordinering av plan- og gjennomføringsfaser

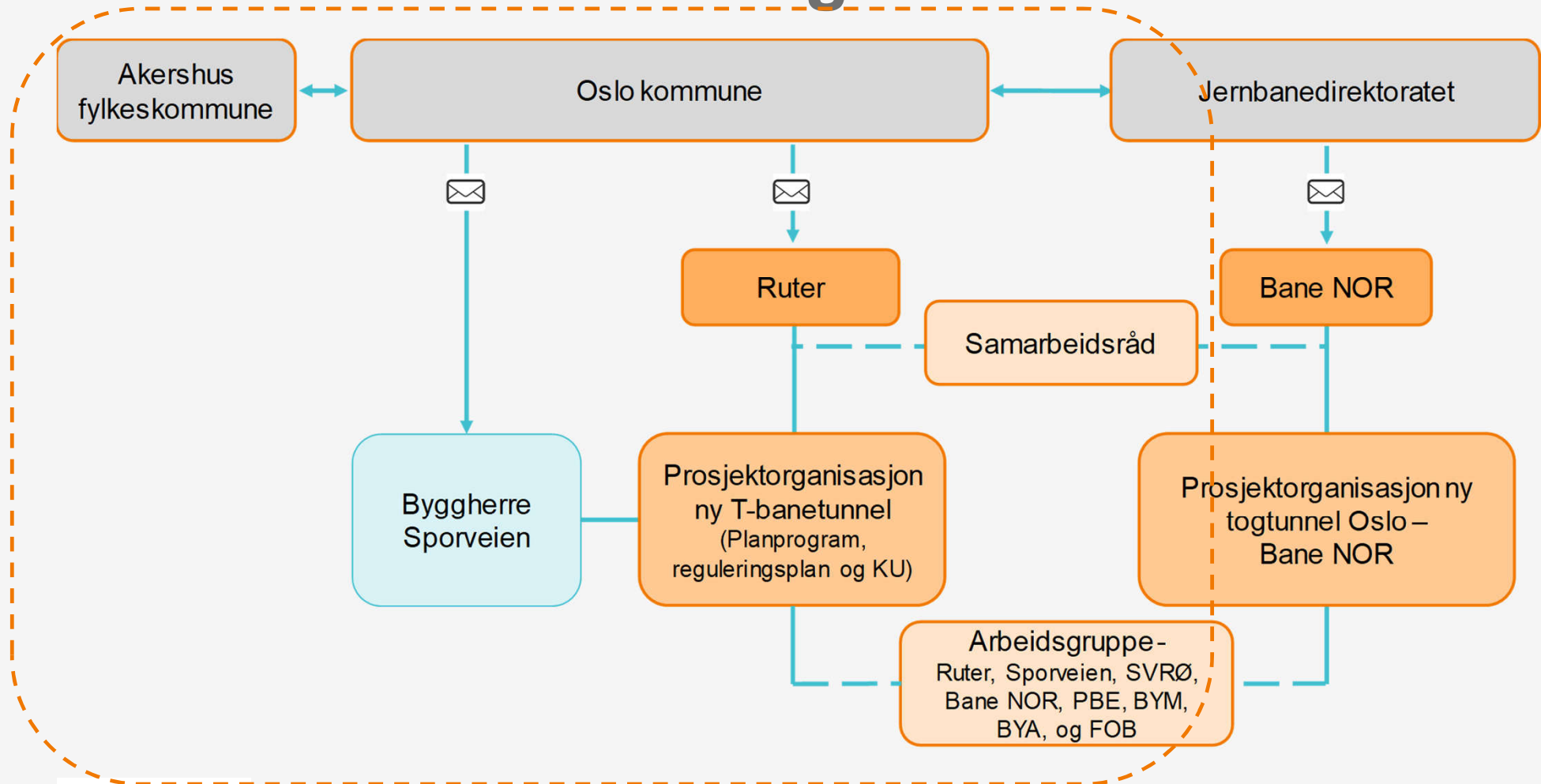
KVU Oslo-Navet anbefaler ny T-banetunnel

Anbefalte banetiltak i KVU Oslo-Navet.

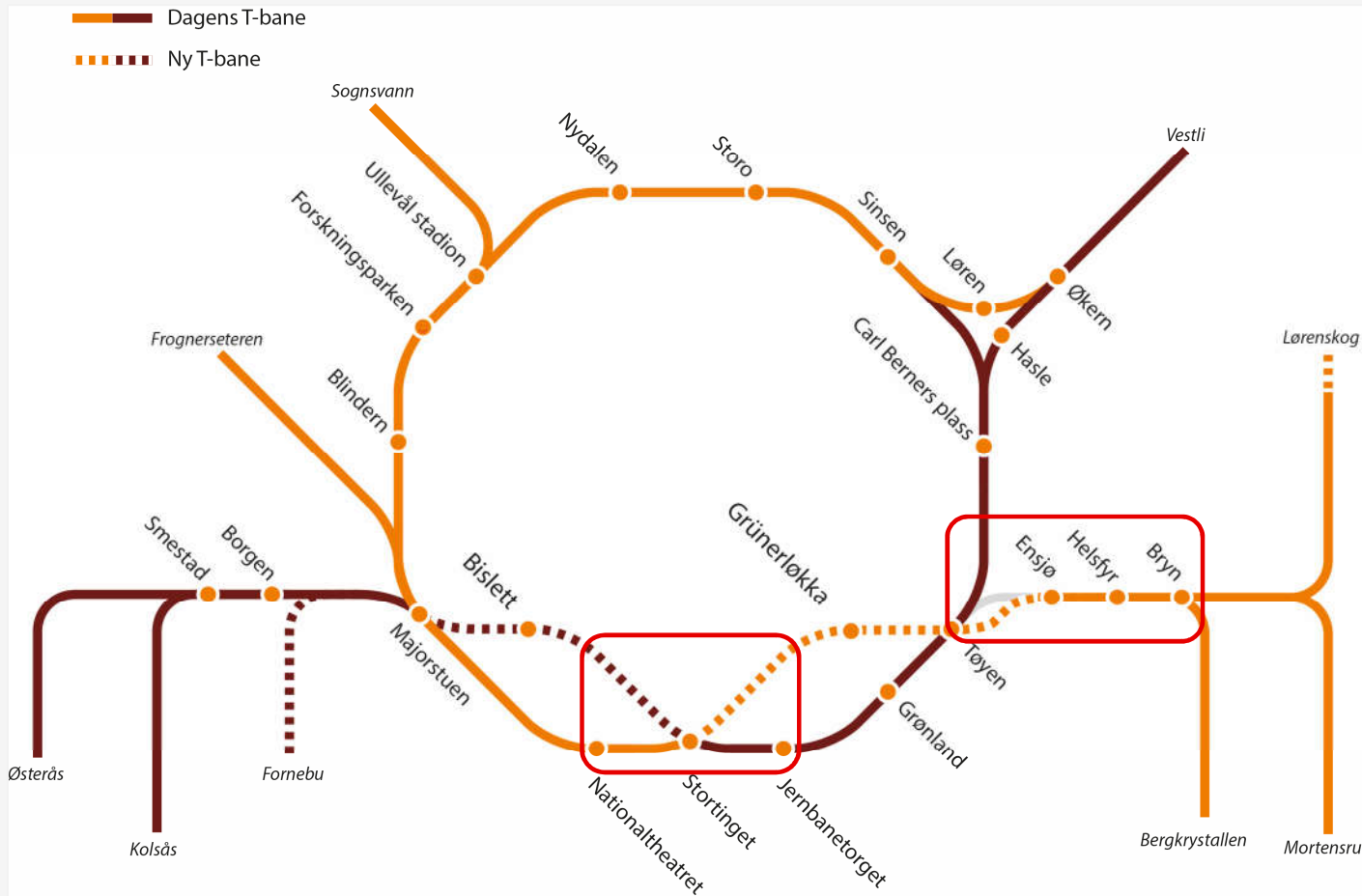
Belyse hva slags kollektivtrafikktilbud som må utvikles for at veksten i persontrafikk skal skje med kollektivtransport, sykkel og gange

Godt samarbeid er viktig

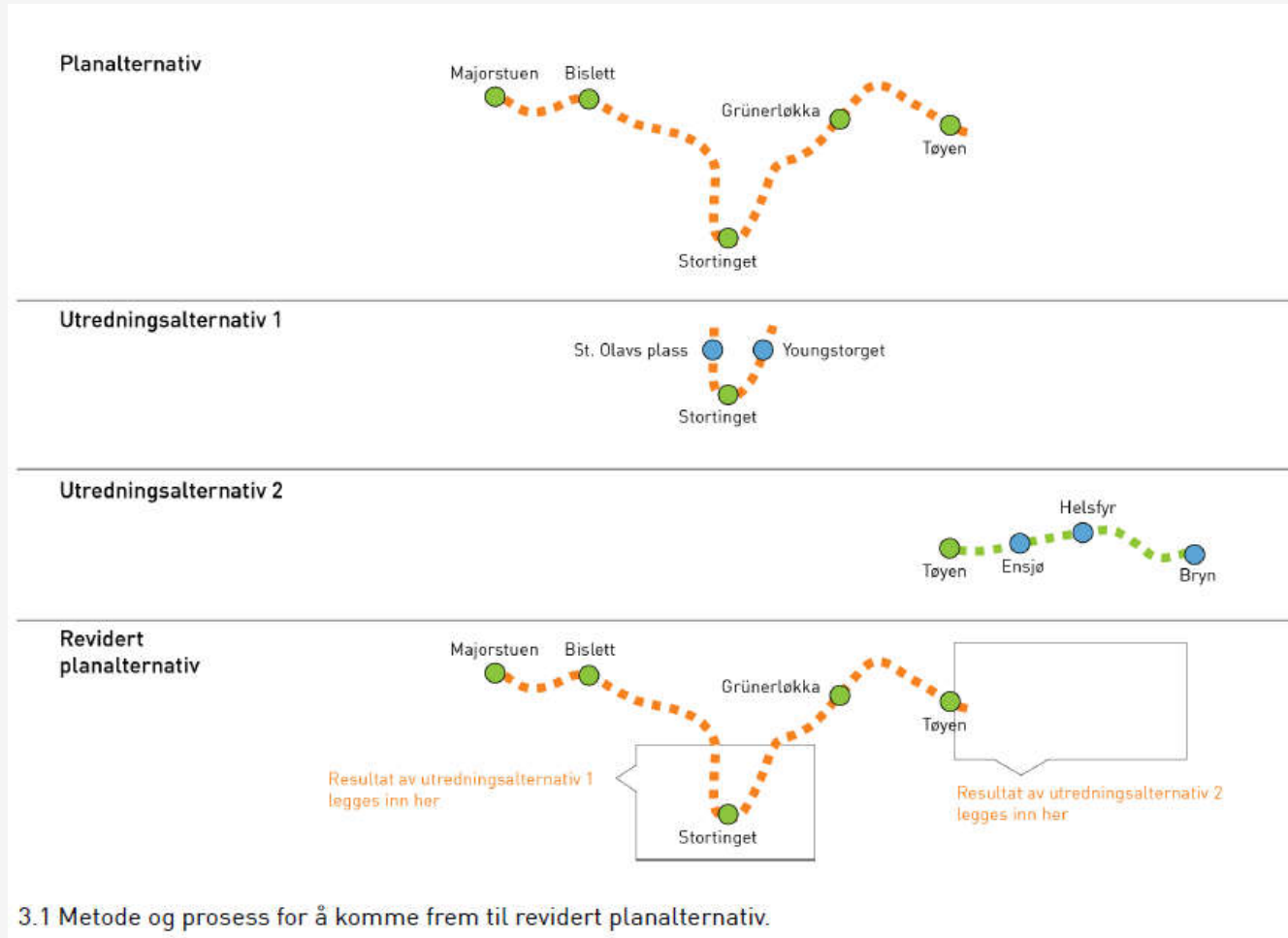

Et planalternativ og to utredningsalternativer

- Planalternativet:
Majorstuen - Bislett -
Stortinget - Grünerløkka -
Tøyen/Ensjø
- Utredningsalternativ 1:
Stasjonsstruktur i
sentrum
- Utredningsalternativ 2:
Tøyen/Ensjø-Bryn

Metode og prosess for revidert planalternativ

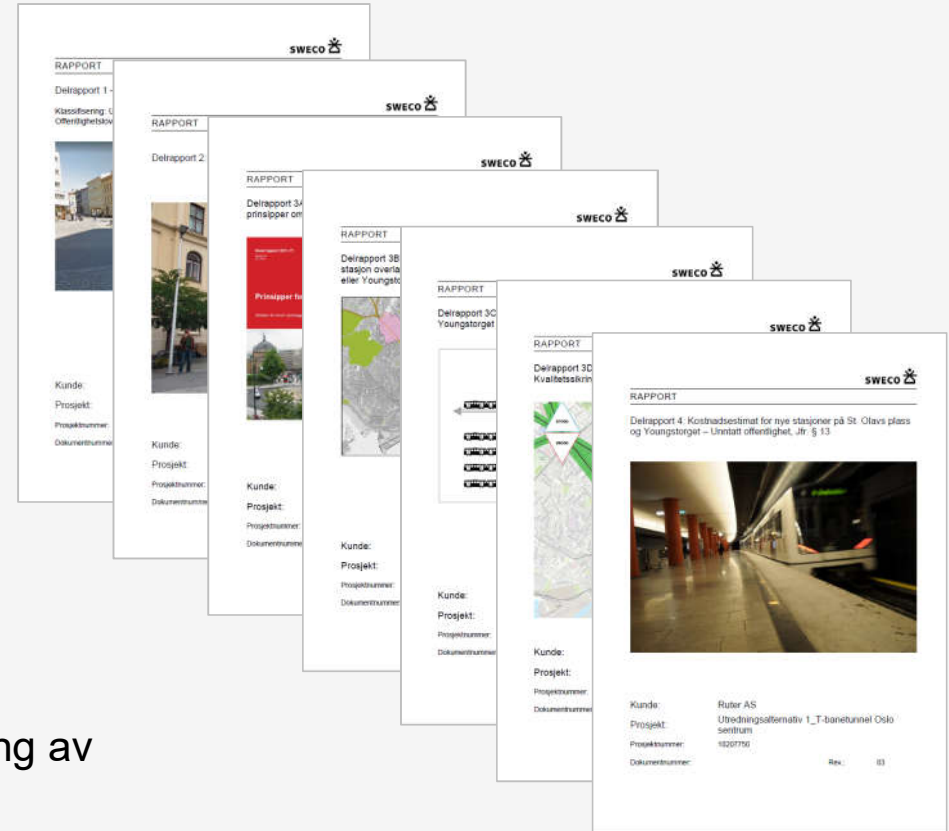
Utredningsalternativ 1, stasjonsstruktur sentrum

Vurderinger knyttet til eventuell etablering av ny T-banestasjon på St. Olavs plass og/eller Youngstorget

- Gjennomføringsmuligheter/rammebetingelser
- Gevinster og ulemper for byen
- Markedsanalyser: Gevinster og ulemper for kundene
- Kostnader

Faglig anbefaling:

Basert på en samlet vurdering anbefales ikke videre planlegging av stasjoner på St. Olavs plass og Youngstorget.

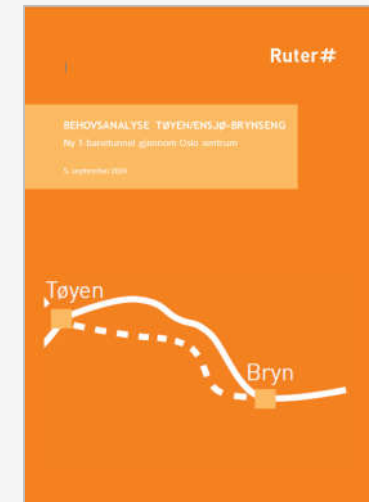
Utredningsalternativ 2: Tøyen/Ensjø-Brynseng

Vurderinger knyttet til eventuell forlengelse av T-banetunnelen fra Tøyen/Ensjø til Brynseng

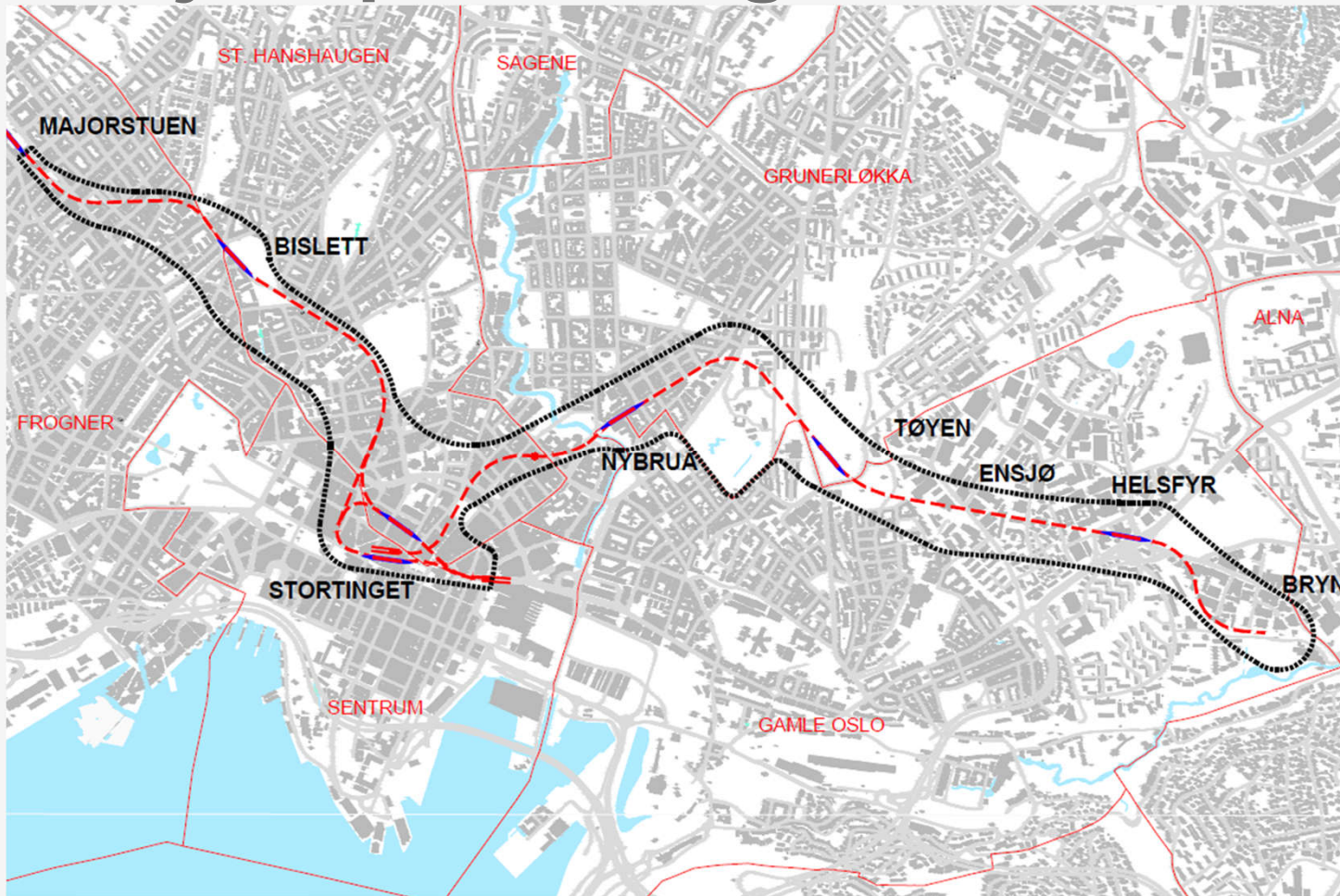
3 scenarier er analysert for å se på trafikkbelastningen med ulik grad av boligutbygging, befolkningsvekst og bilreduserende tiltak.

Faglig anbefaling:

Analysene viser at eksisterende T-banespor mellom Tøyen/Ensjø og Brynseng vil ha nok kapasitet til de reisende i 2040 og frem mot 2060. Tøyen/Ensjø-Brynseng anbefales ikke inkludert i planalternativet.

Må finne den beste traséen og stasjonsplasseringene innenfor planområdet

- Hovedsakelig arealer i tunnel under bakken, med unntak av stasjonsopp ganger, områder med behov for åpne byggegroper og tverrslag, samt riggområder

Ruter#

Utfordringer over og under bakken

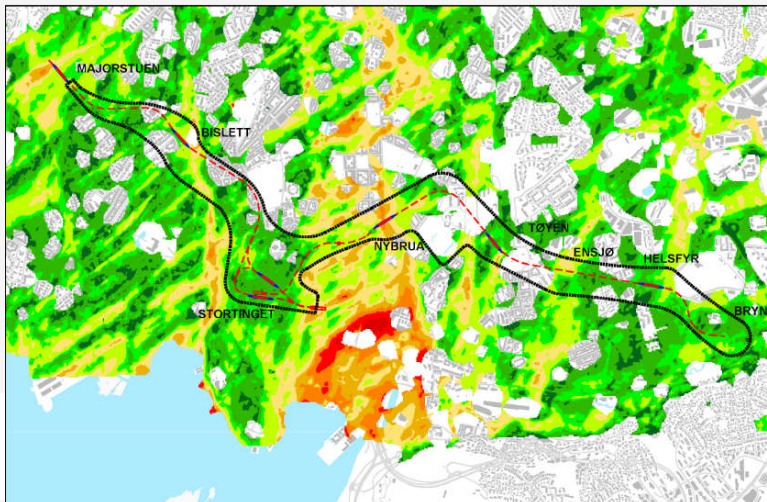
Regjeringskvartalet – regulert både over og under bakken

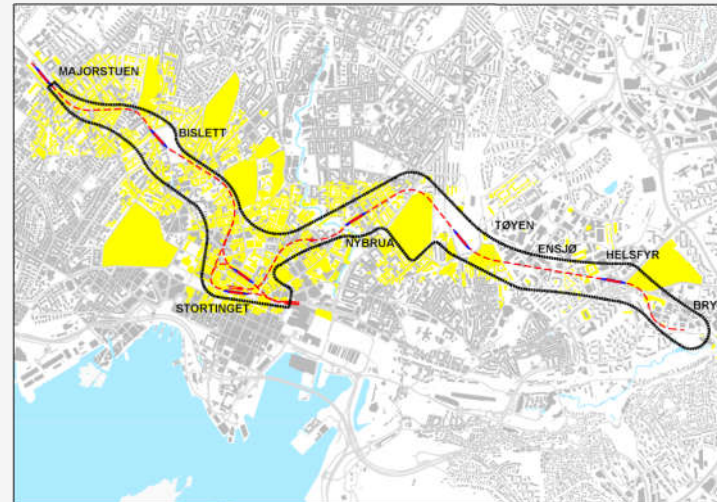
Infrastruktur under bakken

Grunnforhold

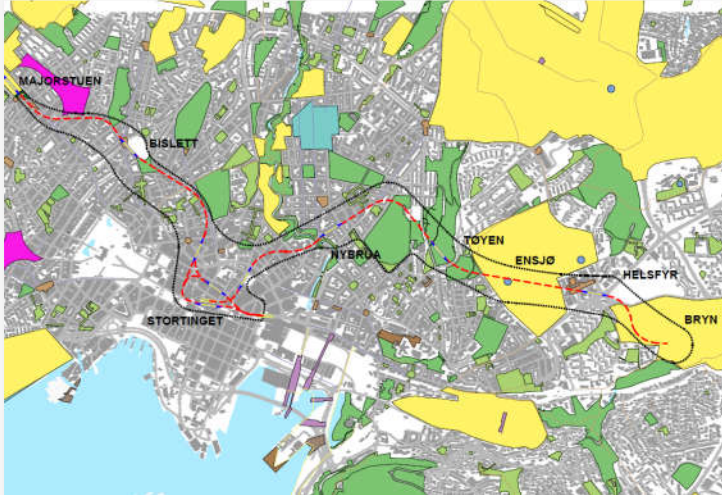
Verneverdier

Krevende anleggsgjennomføring

Riggområder og erstatningsarealer

Massehåndtering

Hvordan bygge
der det ikke er fjell?

Trafikkavvikling og grensesnitt mot
store infrastrukturprosjekter

Bystyrevedtak 15. mai 2019

Etter dette er bystyrets vedtak:

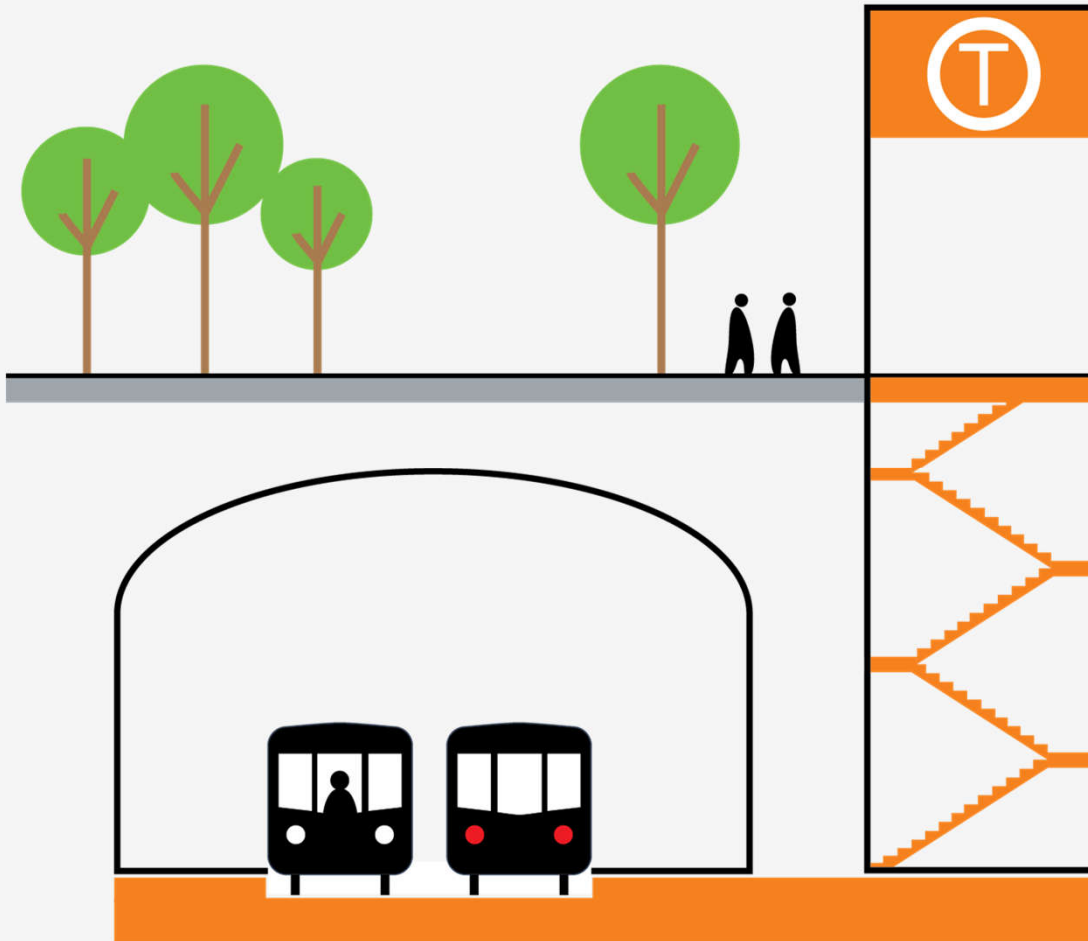
1. Bystyret ber byrådet snarest mulig sørge for bedre kollektivtilbud i Groruddalen, også på tvers av dalen. Bystyret informeres om plan for gjennomføringen innen utgangen av 2019.
2. Byrådet bes komme tilbake til bystyret med **oppdatert linjekart som inkluderer den nye tunnelen**
3. Byrådet bes arbeide for at det blir enklest mulig å komme fra Stortinget og Youngstorget/Storgata til Oslo S, blant annet ved å **vurdere en ny oppgang til Stortorget.**
4. Byrådet bes legge fram en **vurdering av flere stasjoner på den anbefalte traséen.**
5. **For det videre planarbeidet for ny sentrumstunnel legges følgende trasé til grunn: Majorstuen – Bislett – Stortinget – Grünerløkka ved Nybrua – Tøyen, med mulighet for forlengelse til Bryn. Det skal være mulig å alternere tog fra de ulike grenbanene mellom gammel og ny tunnel.**
6. Volvatsvingen og dobbeltspor i Ensjøsvingen bygges.
7. For øvrig tas sak om Utvikling av kollektivtilbudet i og gjennom Oslo - KVU Oslovet og Ruters strategiske kollektivtransportplan M2016. Utslippsfri kollektivtransport fra 2028. Trasé for ny t-banetunnel gjennom Oslo sentrum til orientering.

Byvekstavtalen, utkast signert 26. juni 2019

- Overordnet mål: Nullvekstmålet
- «Prosjekter og tiltak i byvekstavtalen skal ha en nøktern standard, skal fylle sin hovedfunksjon og bygge opp under målsettingen i byvekstavtalen. Det forutsettes sterk kostnadskontroll. Kostnadsøkninger må håndteres innenfor prosjektporteføljen.»
- «Ny sentrumstunnel for T-banen er et prioritert prosjekt i revidert avtale om Oslopakke 3 fra 2016. I Nasjonal transportplan 2018-2029 er prosjektet nevnt som ett av prosjektene der staten vil bidra med finansiering gjennom byvekstavtale. For staten gjelder dette strekningen Majorstuen – Tøyen/Ensjø. Staten legger videre til grunn at det ikke kan forutsettes statlig 50/50-bidrag til en ny Majorstuen stasjon, men at det er fornuftig å se prosjektet planmessig i sammenheng med tilgrensede prosjekt.»

Tett samarbeid mellom ny T-banetunnel og byen

Tilgrensende offentlige uteområder rundt stasjonsoppgangene planlegges av Oslo kommune ved Bymiljøetaten.

Nødvendig med tett og koordinert samarbeid med utgangspunkt i T-banetunnelens fremdriftsplan.

Prosjektside ny T-banetunnel

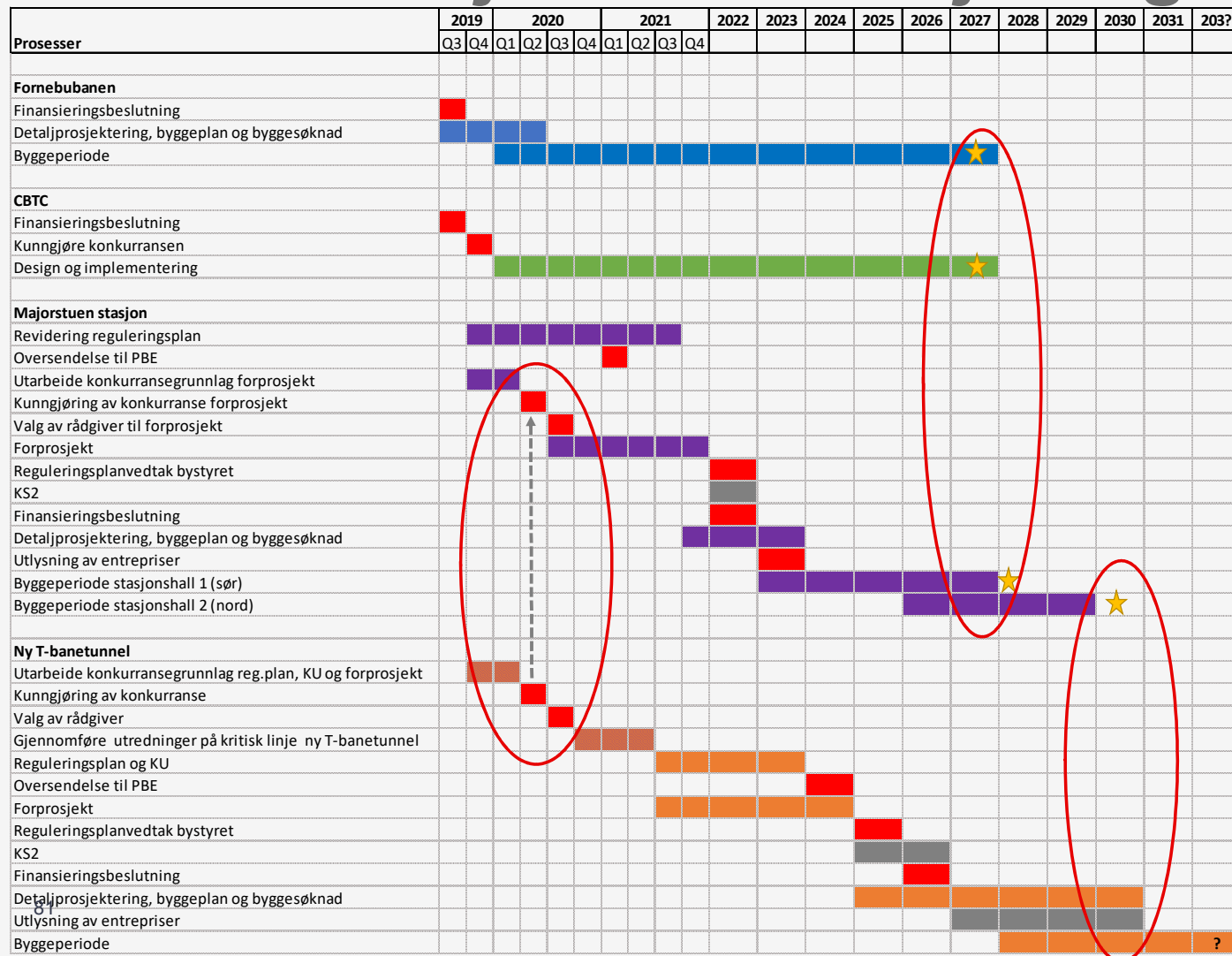
<https://ruter.no/om-ruter/prosjekter/ny-t-banetunnel/>

Anskaffelser og fremdrift

Ruter#

Fremdrift Majorstuen stasjon og ny T-banetunnel (1)

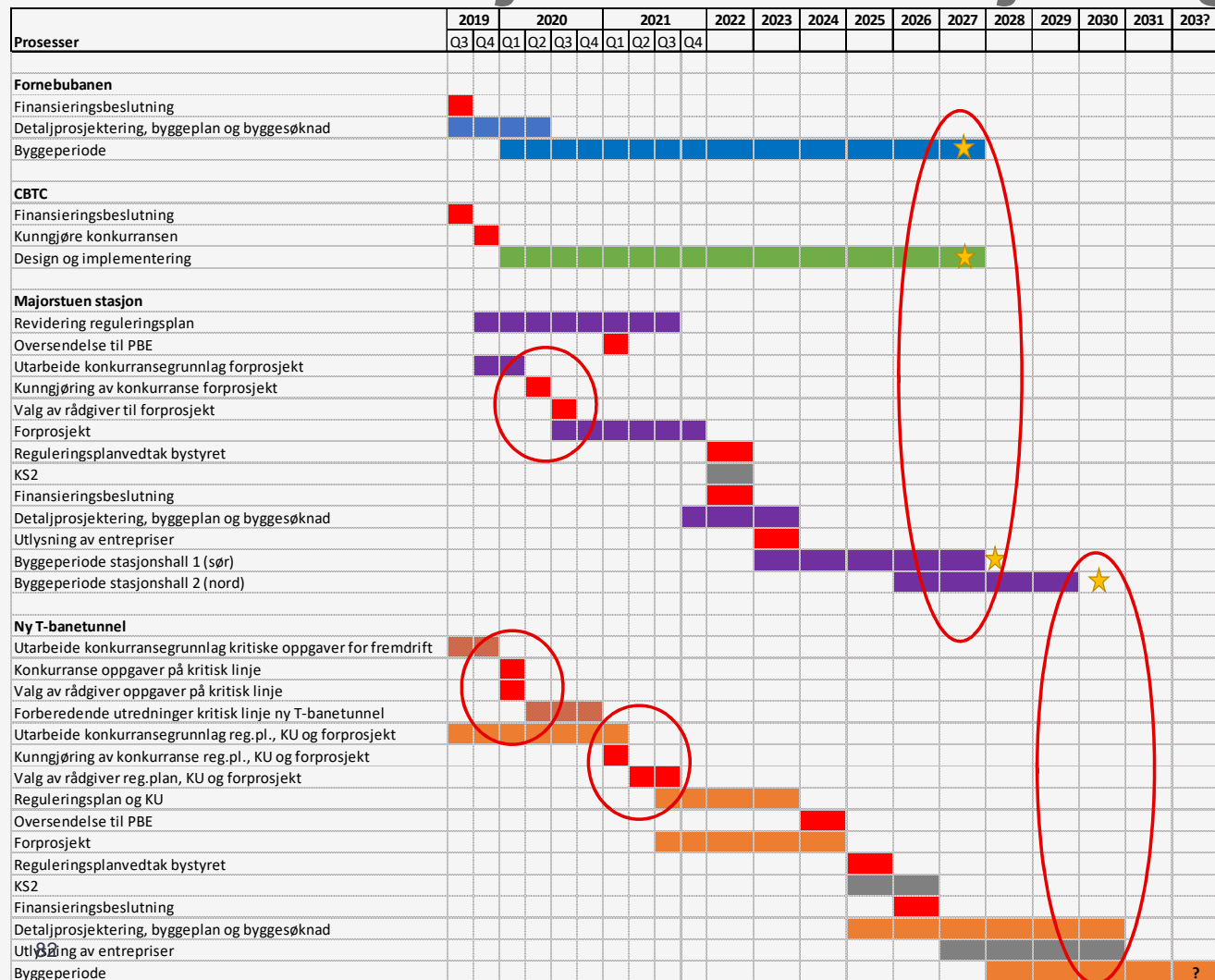

- CBTC implementert i 2027
- Fornebubanen ferdig i 2027
- Majorstuen stasjon
  - Byggingen av søndre stasjonshall koordineres med Fornebubanen
  - Etableringen av nordre stasjonshall er første trinn i byggingen av ny T-banetunnel
- Ny T-banetunnel
  - Utredningsaktiviteter på kritisk linje kobles til forprosjekt Majorstuen stasjon
  - Rådgiverkontrakt reguleringsplan, KU og forprosjekt lyses ut etter at forprosjekt Majorstuen stasjon er i gang

Ruter#

Fremdrift Majorstuen stasjon og ny T-banetunnel (2)

- CBTC implementert i 2027
- Fornebubanen ferdig i 2027
- Majorstuen stasjon
  - Byggingen av søndre stasjonshall koordineres med Fornebubanen
  - Etableringen av nordre stasjonshall er første trinn i byggingen av ny T-banetunnel
- Ny T-banetunnel
  - Utredningsaktiviteter på kritisk linje kjøres som mindre oppdrag i 2020
  - Rådgiverkontrakt reguleringsplan, KU og forprosjekt lyses ut i 2021
  - Detaljprosjektering fra 2024- mulig egen kontrakt?

Hvilke alternativer ser vi for anskaffelsen?

- Fagområder
  - Konsekvensutredning
  - Detaljregulering
  - Forprosjekt
  - Byggeplan

Hvilke alternativer ser vi for anskaffelsen?

- Lengde/størrelse
  - Alt i ett
  - Rammeavtale med avrop
  - En kontrakt med opsjoner
  - Flere kontrakter med mer avskilte bolker
  - Hva anser bransjen som heldig i forhold til lange eller korte kontrakter?
  - Hva er naturlig å pakke sammen?
  - Hvor stort er for stort?

Hva ønsker vi innspill på?

- Anskaffelsesmetode:
  - Åpen eller begrenset anbudskonkurranse
    - Tildelingskriterier
    - Tokonvoluttsystem
  - Konkurranse med forhandling
    - Tildelingskriterier

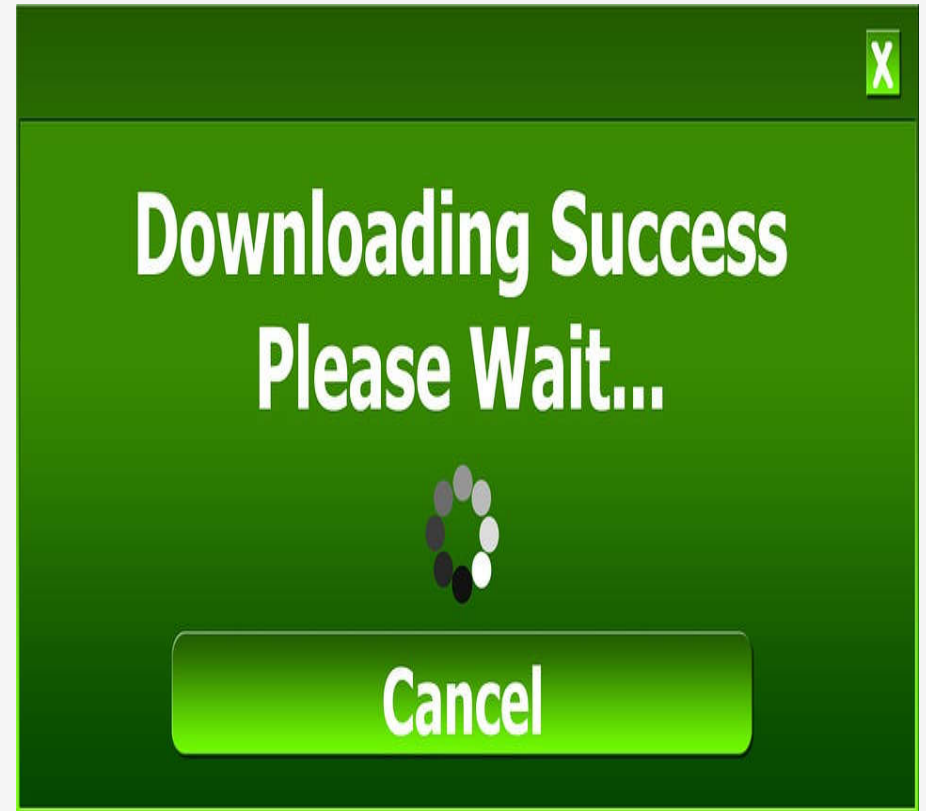
Best Value Procurement (BVP)

- **6-siders tilbud – teller 45%**
  - **Prestasjoner:** Dokumentasjon som beviser hvorfor de som tilbys er de beste for akkurat dette oppdraget. Prestasjonsdata som er etterprøvbare (to sider)
  - **Risiko:** risiko som påvirker oppdragsgiver og leverandørens tiltak for å håndtere dette (to sider)
  - **Tilleggsverdier:** tiltak ut over minimumskrav som gir økt verdi for oppdragsgiver (to sider)
- **Intervju – teller 30%**
  - Kun nøkkelpersoner fra leverandør samt et evalueringsteam, som ikke vet prisen
- **Pris – teller 25%**
  - Pris for å oppfylle kravspesifikasjonen og for tilleggsverdier

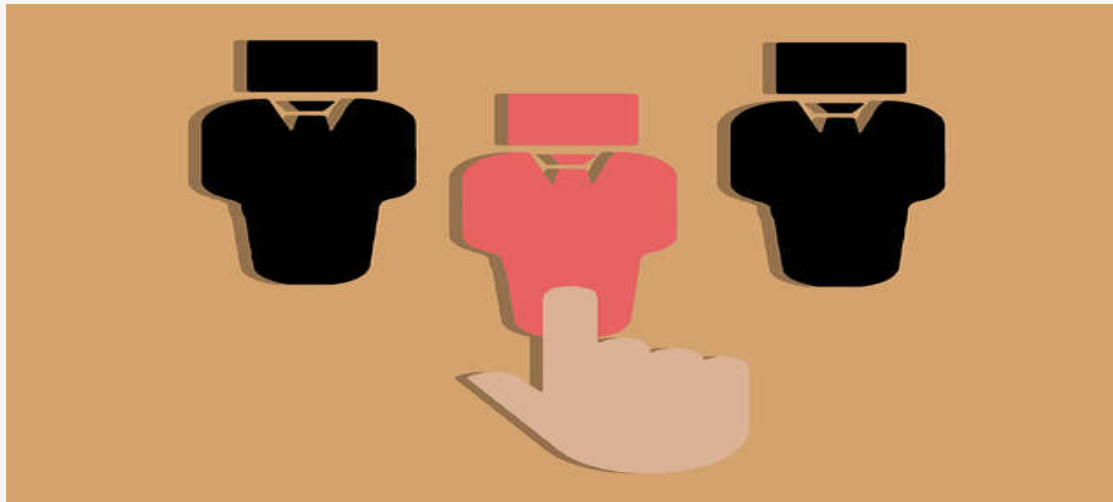
Styring av prosjektet

- Komplekst
- Stort volum
- Lang tidsperiode
- Norsk som arbeidsspråk
- Hva er suksessfaktorene?

Disponering av ressurser over lang tid

- Hvordan kan begge parter sikre seg at vi i felleskap holder på ressursene?

Forbedringsarbeid

- Hva skaper best kompetanseutvikling underveis?
- Hva skaper mest effektive prosesser både for byggherre og leverandør?
- Hvordan samarbeide for å nå felles mål?

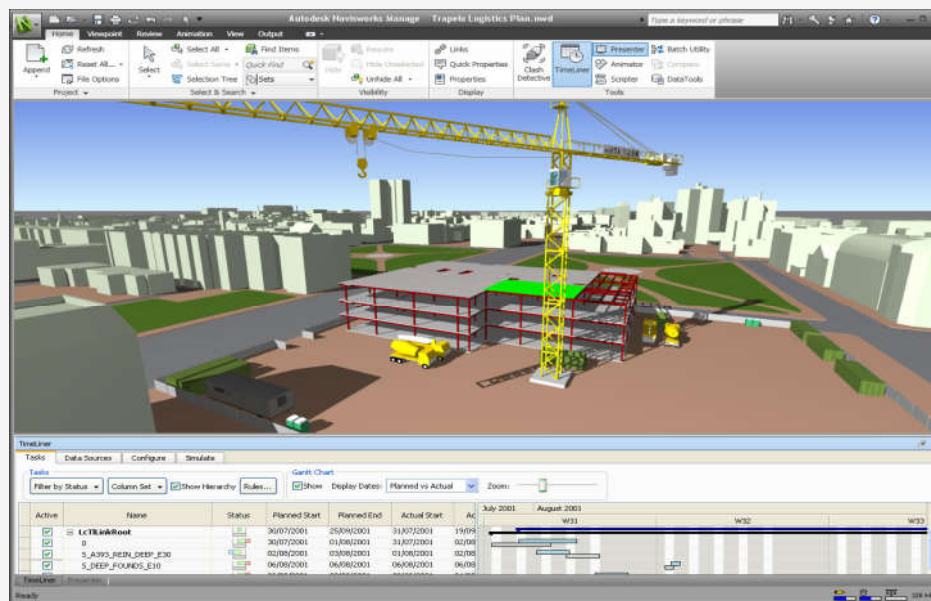
Entreprisemodeller- når og hvordan?

- Hvilke erfaringer og preferanser har rådgiver knyttet til ulike entreprisemodeller (totalentreprise, utførelsesentrepriser, samspillkontrakter eller lignende)?
- Hvordan kan man best beskrive leverandørens ytelse på byggeplan hvis man til slutt går for totalentreprise eller samspill?

BIM/3D

- Hva er hensiktsmessig for dette prosjektet?

Spørsmål, innspill og tilbakemeldinger

Ruter#

Oppsummering og avslutning

- Utlysning av første kontrakt på Majorstuen stasjon ca. 6 måneder etter beslutning (antatt medio andre kvartal 2020)
- Trolig utlysning av kontrakt på Ny T-banetunnel medio 2021
- Noen mindre oppdrag for Ny T-banetunnel i 2020
  - Blant annet etablering av program for grunnundersøkelser og utførelse av disse.
- 1:1 møter vil avholdes i uke 48-50 for de som er aktuelle som hovedleverandører
- Påmelding på PC bakerst i lokale før dere går i dag

Takk for i dag!

